

AVIISI 4

2020

VERENIGING NEDERLAND-FINLAND
ALANKOMAAT-SUOMI YHDISTYS

INHOUD

Van het bestuur	3
De plek ontdekt	5
Hoi, hoe gaat het?	9
Een stukje Finland in Nederland.....	10
Ontmoetingen - Groningen	12
Column - Dag Kinderdagverblijf.....	16
Zomertheater 2020	18
Boerderijpark Arkadia	26
Column - Bink	34
Teksten over Finland in het tijdschrift 'Onze Eeuw' van Dina Logeman-van der Willigen.....	36
Ontdek de plek	41
Bernhard Henrik Crusell	43
Opinie - Alexander van Assendelft.....	48
Het mooie Kaunissaari	56
Jean Sibelius in Nederland.....	60

4

COLOFON

Jaargang 29 (2020), nummer 4

De Vereniging Nederland-Finland werd opgericht op 27 oktober 1923.

Aviisi is het officiële magazine van de vereniging en verschijnt vijf keer per jaar.

Leden van de vereniging ontvangen Aviisi gratis.

REDACTIE

Minna Rätty (Fins)

Mervi Lepistö

Heli Maquelin-Tervahauta

Rob Ebbers

aviisi@vnf.nu

EINDVERANTWOORDING

het bestuur

VORMGEVING

Anna Leppälä

Realisatie (nr. 2020-4)

Rob Ebbers

DRUKWERK

A.S.B. Drukkerbegeleiding

B.V.

OPLAGE 470

ISSN 1566-8542

KOPIJ

Kopij voor de volgende Aviisi (2020-5)

kan per e-mail voor 4 oktober 2020 aan

de redactie gezonden worden:

aviisi@vnf.nu.

Maximale lengte 1500 woorden.

Kopij graag als Word-document aanleveren.

Beelden graag los bijleveren, in de hoogst

beschikbare kwaliteit.

Veel of grote bestanden liefst via

www.wetransfer.com

De verantwoordelijkheid voor de inhoud van artikelen in Aviisi die door derden geschreven zijn, ligt bij de betreffende auteurs. De

redactie van Aviisi behoudt zich het recht voor artikelen in te korten of niet te plaatsen.

LEDENADMINISTRATIE & SECRETARIAAT

Gerard Rijerse, info@vnf.nu

BESTUUR VERENIGING NEDERLAND-FINLAND

Voorzitter

Heli Maquelin-Tervahauta, voorzitter@vnf.nu

Penningmeester

Wouter Winkelman, penningmeester@vnf.nu

Vice-voorzitter en webmaster

Anna Schoemakers

Secretaris

Gerard Rijerse, info@vnf.nu

Overige bestuursleden

Mervi Lepistö

Rob Ebbers

ERELID

mw. Päivi Kaukoranta, Ambassadeur van Finland

BANKREKENING VERENIGING

NL 39 ABNA 0549 2867 05 te Den Haag

Beste lezers,

Wilde frambozen en bosbessen. Heerlijk. Ze waren er volop deze zomer! En wel in Drenthe. Mijn zomer bracht ik niet door in Finland, vanwege alle onzekerheden. In plaats daarvan nodigden we druppelsgewijs vrienden en familie uit op ons 'zomerhuis' in Tiendeveen. Ze hebben allen kunnen genieten van ons kleine Finland in Nederland. Mijn 'äiti' werd daar verliefd op een oude boerderij met een stukje bos. Er floten veel vogels in de tuin, het Drenthse bos was dichtbij en het platteland van Drenthe is vooral in de zomer prachtig en rustig.

In onze bestuurvergaderingen hebben we gesproken over het grote verdriet dat de cultuursector wordt aangedaan door de Corona maatregelen. We begrijpen allemaal dat het noodzakelijk is om ten behoeve van onze gezondheid goede afspraken te maken. Tegelijkertijd missen we het enorm om van cultuur te kunnen genieten; om jullie uit te kunnen nodigen en om via de website en Aviisi jullie

op de hoogte te brengen van Finse culturele activiteiten in Nederland. Ook hadden we elkaar willen ontmoeten bij een Finse kookles van Heli, de Lente picknick in het Finland100 park, een huiskamerconcert of een vette Finse hardrockband. We maken ons best wel zorgen over mensen die in de cultuursector werken. Zij worden misschien wel onevenredig hard getroffen. We steken graag iedereen een hart onder de riem en we zijn ervan overtuigd dat er betere tijden aankomen.

Ondanks dat we niet precies weten hoe het najaar zal verlopen, zijn we toch gestart met het organiseren van een gezellig onafhankelijkheidsfeest. Dat vinden we belangrijk. De Finse cultuur en culturele tradities is wat ons bindt. We hebben gelukkig ook een locatie gevonden waar we alle Corona maatregelen in acht kunnen houden. VNF is namens

**ANNA
SCHOEMAKER**

Hyvät lukijat,

Villivadelmia ja mustikoita. Ihanaa. Tänä vuonna niitä sai runsain mitoin. Ja vielä Drenthessä. Epävarmojen olojen takia en tänä vuonna viettänyt kesääni Suomessa. Sen sijaan kutsuimme runsain määrin ystäviämme ja sukulaisiamme kesäpaikkaamme Tiendeveeniin. Siellä he saivat nauttia pienestä Suomestamme Alankomaissa. Suomalainen äitini rakastui tähän vanhaan maalaistaloon ja sen ympärillä olevaan metsään. Puutarhassa pystyy kuuntelemaan monenlaisten lintujen laulua, Drenthen metsät ovat lähellä ja Drenthen maaseutu on niin kaunis ja rauhallinen, etenkin kesällä.

Johtokunnassa olemme puhuneet paljon siitä, että on ollut todella surullista seurata kuinka korona-rajoitteet ovat vaikuttaneet koko kulttuuri-alaan. Me kaikki ymmärrämme, että säännöt ovat olleet tarpeen sekä oman, että kanssaihmiesten terveyden vaalimiseksi. Samaan aikaan kulttuurijalanomme vain yltyi; halusimme

kutsua teidät tapaamisiin, tarjota nettisivujemme ja Aviisin välityksellä teille tietoa suomalaisista kulttuuritapahtumista. Samoin olisimme niin mielellämme nähneet teidät Helin suomalaisessa kokkikerhossa, keväisellä eväretkellä Finland 100 Parkin koivumetsässä tai ehkä yhdessä nauttimassa kamarimusiikista - tai suomalaisesta hevistä.

Olemme huolestuneita kaikkien kulttuurialan työntekijöiden puolesta.

He ovat kenties joutuneet kärsimään kohtuuttoman paljon vallitsevasta tilanteesta.

Haluamme näin lähettää lämpimät ajatuksemme heille ja olemme vakuuttuneita, että paremmat ajat odottavat nurkan takana.

Vaikka emme tiedäkään mitä loppuvuodesta tulee tapahtumaan, olemme kuitenkin aikeissa järjestää viihtyisän itsenäisyyspäiväjuhlan. Se on mielestämme tärkeää. Suomalainen

FDCC (Finnish Dutch Chamber of Commerce) en de Finse Ambassade en de Finse Zee-manskerk de hoofdorganisator dit jaar. Er zullen Finse lekkernijen zijn, een speech van onze voorzitter en natuurlijk live jazz muziek!

Namens alle bestuursleden hoop ik jullie allemaal te ontmoeten bij ons onafhankelijkheidsfeest op 12 december.

Anna Schoemakers
Vice-voorzitter

4

kulttuuri ja kulttuuriperinne ovat juuri niitä asioita jotka sitovat meitä toisiimme. Onneksemme olemme löytäneet paikan jossa voimme noudattaa sekä hygieniasuosituksia että turvaetäisyyksiä ja silti pitää hauskaa.

VNF on tämän vuoden pääorganisaattori kun järjestämme juhlan yhdessä FDCC:n (Finnish Dutch Chamber of Commerce), Merimieskirjon ja Suomen Lähetystön kanssa.

Tarjolla tulee olemaan suomalaisia herkkuja, puheenjohtajamme puhe ja tietysti elävää jazz-musiikkia!

Koko johtokunnan puolesta toivon, että näemme teidät kaikki itsenäisyyspäivänjuhlassa 12 joulukuuta.

Anna Schoemakers
Varapuheenjohtaja

Käännös Mervi Lepistö

De plek ontdekt

Het raadsel van Aviisi nr 2020-3 'Ontdek de plek' bleek zo moeilijk, dat we geen juiste antwoorden hebben gekregen.

Het antwoord, dat het dichtstbij was, was het antwoord van Alette Stoutenbeek, Mona Winter en Hannu Fabritius: Langinkoski vlakbij Kotka. De brug lijkt hierop.

Het juiste antwoord is de tuin van het landgoed/kasteel van Mustio in Raasepori, Karjaa. Het pand is een stichting en het is een historisch beschermd gebouw.

De eerste Finse ijzerfabriek werd in Mustio onder Gustaf Vasa's bewind gesticht in 1561. Magnus Linder kwam vanuit Zweden in 1774 de ijzerfabrieken inspecteren en bleef permanent in Finland wonen. Hij liet het hoofdgebouw van Mustio's landgoed bouwen in 1792.

Het gebouw is het grootste niet kerkelijke houten gebouw in Finland. De bouwstijl ligt tussen rococo en nieuw classicisme, terwijl de inrichting Gustavisch was. De meest interessante onderdelen zijn de parketvloeren. In het

bijzonder de uit vier verschillende houtsoorten gemaakte vloeren in de kamer van de directeur en in 'de kamer van de koning' waar koning Gustaf III en twee tsaren (Alexander I en Alexander II) hebben verbleven.

Later, halverwege de 19e eeuw, werd het gebouw uitgebreid en op dit moment functioneert het als een hotel.

Kamerheer, directeur van ijzerfabrieken, groot-grondbezitter, Hjalmar Linder (1862-1921), was de meest legendarische, decadente bewoner van Mustio's kasteel. Hij hield van

**MERVI
LEPISTÖ**

5

Paikka tunnistettu

Aviisi No. 3:n arvoitus "Tunnetko tämän paikan" taisi olla liian kiperä koska yhtään oikeaa vastausta emme saaneet.

Lähin arvaus oli Alette Stoutenbeekin, Mona Winterin ja Hannu Fabritiuksen Kotkassa sijaitseva Langinkoski, jossa on vähän samantyyppinen silta.

Oikea vastaus on kuitenkin Mustion kartanon / linnan puutarha. Mustio sijaitsee Raaseporissa, Karjaalla.

Kinteistö on säätiöity ja Museoviraston suojeluma kohde.

Suomen ensimmäinen rautaruukki perustettiin Mustiolle Kustaa Vaasan käskystä vuonna 1561 Magnus Linder saapui Ruotsista tarkastamaan ruukkeja ja jäi Suomeen asumaan.

Mustion linna valmistui 1792.

Rakennus on Suomen suurin ei- kirkollinen puurakennus ja se edustaa tyyli-

suunnaltaan siirtymäkautta rokokoosta uusklassisismiin, kun taas sisustus on kokonaan kustavilainen.

Päärakennuksen mielenkiintoisimmat kohteet ovat parkettilattiat, erityisesti neljästä eri puulajista tehty patruunan työhuoneen lattia ja toisessa kerroksessa sijaitseva vierashuone, "kuninkaan huone" jossa yksi kuningas (Kustaa III) ja kaksi tsaaria (Aleksanteri I ja Aleksanteri II) ovat levänneet.

Möhemmin 1800 luvun puolivälissä linnan viereen rakennettiin siipi joka toimii nykyisin hotellina.

Kamariherra, ruukin patruuna, suurmaanomis-taja Hjalmar Linder (1862-1921) on Mustion linnan asukkaista legendaarisin. Hän oli aikoi-naan Suomen rikkain mies, joka rakasti ylläistä samppanjanhuuruista elämää. Kuvaava esi-merkki hänen tyylistään oli se, että hän toi maahan ensimmäisen auton ja koska kukaan ei sitä tietenkään osannut Suomessa ajaa,

**MERVI
LEPISTÖ**

een luxe leven en goede champagne. Linder was een van de rijkste mensen van Finland. Een voorbeeld voor zijn levensstijl was het importeren van de eerste auto naar Finland. De chauffeur emigreerde mee met zijn gezin, omdat niemand in Finland auto kon rijden. Met hun autoritten lieten ze de koeien en de dorpsbewoners schrikken.

Hjalmar Linder trouwde met Sophie, een zusster van Mannerheim, in 1896. Het stel ging al na drie maanden scheiden. Sophie Mannerheim ging verpleging in London studeren. In 1902 werd zij benoemd tot de hoofdverpleegster van het Chirurgische Ziekenhuis in Helsinki. Later stichtte zij samen met Arvo Ylppö het kinderziekenhuis Lastenlinna en had zij een bestuursfunctie in de Finse organisatie voor mentale gezondheid. Daarnaast was zij de eerste Fin die de Florence Nightingale – medaille ontving, voor haar waardevolle werk in de medische sector.

Ondertussen stichtte Hjalmar Linder de celuloosefabriek van Lohja in 1906. Als werkgever was Linder vooruitstrevend. Hij liet zijn werknemers 8 uur per dag werken, ze kregen gratis medicijnen en tijdens ziekte werden de

werknemers doorbetaald. Dit alles voordat dit wettelijk verplicht werd.

Hij liet ook meerdere elektrische spoorwegen in zijn landgoederen in Lohja, Kytäjä, Karkkila en Mustio aanleggen. Hij had 64 000 ha land en 5000 werknemers.

De Finse Burgeroorlog maakte een einde aan het luxe leven van Hjalmar Linder. Voordat hij het land verliet, schonk hij een groot deel van zijn kunstcollectie aan het Ateneum kunstmuseum en een ander deel ging naar Zweden. Na allerlei trieste voorvallen in zijn leven, pleegde hij zelfmoord in Marseille.

In de periode 1941 – 1985 had Mustio diverse eigenaren en het raakte in verval door gebrek aan geld. In 1985 werd het weer eigendom van de familie Linder, waarna het grondig werd gerenoveerd. Sinds 2010 zijn de huidige eigenaren Christine en Filip Linder.

Het kasteel/landhuis wordt tegenwoordig als hotel en museum gebruikt. Tijdens rondleidingen kan je boeiende verhalen over de geschiedenis van dit bouwwerk in het Fins, maar ook in het Engels, Duits, Frans en Russisch horen. Het landgoed heeft ook een café en restaurant waar het mogelijk is, om privé feesten te organiseren. Ik heb daar zelf een feest meegemaakt

auton mukana piti tuoda myös autonkuljettaja perheineen.

Hjalmar Linder meni naimisiin Mannerheimin siskon Sophien kanssa vuonna 1896. Liitto päättyi kuitenkin eroon jo 3 v kuluttua. Sophie Mannerheim matkusti Lontooseen opiskelemaan sairaanhoitoa. Kun hän palasi Suomeen 1902 hänet nimitettiin Kirurgisen sairaalan ylihoitajaksi. Myöhemmin hän perusti mm. Arvo Ylpön kanssa Lastenlinnan, istui Suomen Melenterveysseuran hallituksessa ja sai ensimmäisenä suomalaisena Florence Nightingale -mitalin sairaanhoidon hyväksi tehdystä arvokkaasta työstä.

Tänä aikana Hjalmar Linder perusti vuonna 1906 Lohjan selluloosatehtaan.

Työnantajana Linder oli edistyskenninen; hän otti käyttöön 8-tuntisen työpäivän sekä ilmaiset lääkkeet ja maksoi palkkaa myös sairauslomien ajalta jo ennen kuin laki sitä vaati.

Hän rakennutti myös useita sähköisiä rautateitä maalleen Lohjalle, Kytäjälle, Karkkilaan ja Mustioon. Kertoman mukaan hänellä oli 64.000 hehtaaria maata ja 5.000 työntekijää.

Suomen sisällissota teki lopun myös Hjalmar Linderin ylellisestä elämästä ja ennen kuin hän pakeni maasta hän lahjoitti osan hienosta taidelähtökokoelmastaan Ateneumin taidemuseoon ja toisen osan Ruotsiin.

Erinäisten käännteiden jälkeen hän päätti päivänsä oman käden kautta Marseillessa.

Vuosina 1941-1985 Mustiolla oli monia eri omistajia ja paikka rapistui varojen puutteessa. Vasta vuonna 1985 linna palasi takaisin Linderin suvun haltuun ja siellä alkoi mittava remontti.

Vuodesta 2010 lähtien omistajina ovat olleet Christine ja Filip Linder.

Linna / kartano edustaa kustavilaista tyyliä ja se on nykyään hotelli ja museo.

en de catering was perfect. Er zijn veel ruimtes in verschillende gebouwen beschikbaar voor exposities, theatervoorstellingen en allerlei andere activiteiten voor kinderen en volwassenen. De tuin van het kasteel (het raadsel in onze foto) ligt rondom het houten kasteel en het is een van de grootste oude particuliere tuinen. Het park werd oorspronkelijk in barok-stijl aangelegd, maar werd eind 19e eeuw veranderd in Engelse stijl. Je kan daar veel exotische bomen uit de hele wereld vinden. Nu kan je daar van de rust genieten. Er zijn kleine paden, een folly, een theehuisje, een brug van liefde, talloze standbeelden, een grappig drijvend waterlelie-pad en een fontein.

Museossa järjestetään opastettuja kierroksia joissa pääsee kuuntelemaan kiehtovia tarinoita paikan historiasta suomeksi ja ruotsiksi sekä tarvittaessa myös englanniksi, saksaksi, ranskaksi ja venäjäksi.

Kartanolla on myös kahvila ravintola, siellä voi järjestää yksityistilaisuuksia ja henkilökunta on erinomaisen osaavaa.

Linnan erinäisissä rakennuksissa ja tiloissa järjestetään näyttelyitä, kesäteatteria ja erilaisia aktiviteetteja sekä lapsille että aikuisille.

Linnan puutarha (josta kuva-arvoituksemme oli) ympäröi puurakenteista päärakennusta ja on yksi Suomen suurimmista yksityisistä vanhoista puistoista.

Puisto rakennettiin alun perin barokkityyliin mutta muutettiin 1800-luvun lopulla englantilaistyylliseksi puistoksi. Sieltä löytyy monia eksoottisia puita jotka on tuotu eri puolilta maailmaa.

Nykyinen puisto on rauhallinen paikka jossa on pieniä polkuja, folly, huvimaja, rakkauden silta, monia patsaita sekä hauska kelluva lumemopolku ja suihkulähde.

Kartanossa on korkeatasoinen kahvila sekä ravintola jossa voi järjestää yksityisiä tilaisuuksia.

Op loopafstand bevindt zich de kerk van Mustio, waarvoor het initiatief om deze te bouwen door de directeur van de ijzerfabriek rond 1674 werd genomen. De huidige kerk werd ingewijd in 1761.

In de omgeving van de Mustio ijzerfabriek heb je nog een bij de fabriek horend idyllisch dorp. Veel van de okergele en rode gebouwen stammen nog uit de tijd van de ijzerfabriek.

Ik beveel deze plekken warm aan om te bezoeken. Meer informatie is te vinden op: <https://www.mustionlinna.fi/en/>.

Mervi Lepistö

Vertaling Minna Rätty

Voin sanoa, että catering on ihan huipputasoa, siitä minulla on omakohtaisia kokemuksia.

Kävelymatkan päässä on myös Mustion kirkko joista ensimmäinen rakennettiin rautaruukin palkollisille patruunan toimesta vuoden 1674 paikkeilla. Nykyinen kirkko on vihitty käyttöön 1761.

Lähistöllä on viehättävä Mustion ruukkikylä ja monet alueen perinteiset okrankeltaiset ja punamultaiset rakennukset ovat peräisin rautaruukin ajoilta.

Suosittelen erittäin lämpimästi tutustumaan paikkaan.

<https://www.mustionlinna.fi/en/>

Mervi Lepistö

Hoi, hoe gaat het?

Hallo allemaal, mijn naam is Anna Leppälä, 21 jaar oud en geboren in Noord-Brabant met een Nederlandse moeder en een Finse vader. Ik houd ontzettend veel van Finland en ben er ieder jaar minstens één of twee keer te vinden! Voornamelijk om familie te bezoeken maar ook zeker om de prachtige natuur en fijne sfeer.

Mijn liefde voor Finland bracht mij bij een oproep van de VNF, het bestuur was op zoek naar een grafisch designer, ik voelde me gelijk aangesproken! Na een ontzettend fijn gesprek met Heli ben ik hier terecht gekomen!

Ik zal de aankomende paar maanden de website en sociale media van de VNF een frisse look geven, net zoals dit prachtige blad, de Aviisi. Ik zelf heb een propedeuse in communicatie en multimedia design en studeer momenteel om aardrijkskunde lerares te worden.

Ik heb vele interesses, ik fotografeer, blog/schrijf, schilder, film, sup, hoelahoep en luister graag naar audioboeken, ik doe veel tegelijkertijd!

Ik kijk er ontzettend naar uit om meer voor de vereniging te doen, en zeker voor de Aviisi! Houd je ogen open voor nieuwe frisse concepten en dan zien jullie mij snel weer!

Zonnige zomer groetjes,
Anna.

Hei, mitä kuuluu?

Hei kaikki, nimeni on Anna Leppälä. Olen 21-vuotias, ja syntynyt Pohjois-Brabantissa. Äitini on alankomaalainen ja isäni suomalainen. Rakastan Suomea, ja käyn siellä ainakin kerran tai pari joka vuosi! Pääasiassa käyn siellä tapaamassa perhettäni, mutta käyn siellä myös sen upean luonnon ja tunnelman vuoksi.

Rakkauteni Suomea kohtaan johdatti minut vastaamaan VNF:n ilmoitukseen, jossa he etsivät graafista suunnittelijaa tiimiinsä. Helin kanssa käydyn miellyttävän keskustelun jälkeen päätin liittyä mukaan tiimiin!

Tulevien kuukausien aikana aion antaa VNF:n nettisivuille, sekä Aviisille uuden raikkaan ilmeen. Olen suorittanut kommunikaatio- ja multimedia-alan opintoja, ja opiskelen tällä hetkellä maantieteiden opettajaksi.

Olen kiinnostunut monista asioista: harrastan valokuvausta, bloggaan/kirjoitan, kuvaan

videoita, suppaan, pyöritän hulavannetta, ja kuuntelen mielelläni äänikirjoja – teen samaan aikaan monia asioita!

Odotan innolla, että pääsen tekemään enemmän yhdistyksen, ja etenkin Aviisin hyväksi! Pitäkäähän silmät auki, tiedossa on uusia raikaita konsepteja ja näette minut taas pian!

Aurinkoisin terveisin,
Anna.

Een stukje Finland in Nederland

Finland en Nederland verschillen enorm als het gaat om landschapsvormen. Nederland is plat, bestaat voornamelijk uit een zand/klei grond en Finland kent een enorm verschil in gesteentes. Als aardrijkskunde docent was ik dan ook ontzettend verrast dat ik toch een aantal plekjes gevonden heb in Zuid-Nederland, die mij deden denken aan Finland!

**ANNA
LEPPÄLÄ**

Laten we beginnen in Limburg. De Enci groeve bij Maastricht, zodra ik de hoek om liep en deze kalksteen-afgraving zag moest ik aan Åland denken. Tijdens mijn reizen naar Finland in de zomer kwamen wij vaak per boot (van Zweden naar Finland) langs Åland, het prachtige Zweedstalige Finse eiland. Het uitzicht vanaf de boot komt sterk overeen met het beeld van de Enci groeve. De Enci groeve is een kalksteen afgraving, een onnatuurlijk fenomeen, dat neemt niet weg dat het een prachtig landschap is waar ik de Finse kriebels van kreeg!

10

Pala Suomea Alankomaissa

Suomi ja Alankomaat eroavat maisemiltaan toisistaan hyvin paljon. Alankomaat on pinnaltaan hyvin tasainen, ja maa on muodostunut lähinnä hiekka-, turve-, ja savimaasta, kun taas Suomesta löytyy paljon erilaisia kivilajeja. Maantiedonopettajana olin erittäin yllättynyt löydettyäni maamme eteläisestä osasta paikkoja, jotka muistuttivat minua Suomesta!

**ANNA
LEPPÄLÄ**

Aloitetaan Limburgista. Maastrichtissa sijaitseva ENCI groeven kalkkikivi-kaivaus sai minut ajattelemaan Ahvenanmaata. Vieraillessamme Suomessa kesäisin, ohitamme usein menomatkalla Ahvenanmaan (matkustamme usein laivalla Ruotsista Suomeen), upean Suomelle kuuluvan ruotsinkielisen saaren. Laivalta avautuva näkymä muistuttaa kovasti ENCI groevea. ENCI groeve on kalkkikaivos, ja vaikka maise ma ei olekaan luonnon muovaama, näyttää se upealta ja herättää minussa Suomi-kutinan!

Nog een voorbeeld van een stukje Finland in Nederland zijn de Kuilen in Noord-Brabant. Wederom een afgraving, dit keer om zand te winnen. Deze zandafgravingen zijn erg diep en bevatten koud helder water. Dit heldere water dat door rustige wind de prachtige lucht kan reflecteren, deed mij denken aan het zomerhuisje van mijn familie in Finland, dat gelegen is aan een prachtig meer in Imatra, Zuid-Karelië. Het gevoel dat ik bij deze twee locaties kreeg deed mij zo sterk denken aan Finland!

Heb jij nou ook een prachtig plekje gevonden in Nederland dat jou aan Finland deed denken? Laat het ons weten, stuur een foto mee en wie weet zien wij jouw tip terug in de volgende Aviisi!

>> aviisi@vnf.nu

11

Toinen esimerkki palasta Suomea Alankomaissa on Pohjois-Brabantin de Kuile. De Kuile on vuorostaan hiekkakaivos. Kaivos on syvä, ja sen pohjalla välkkyy kylmä ja kirkas vesilähde. Kirkas ja tyyni vesi, jonka kevyt tuuli saa värjäymään, ja jonka pinnalta taivas peilautuu sinisenä, muistuttaa minua perheeni kesämkästä Suomessa, Imatralla, Etelä-Karjalassa. Kummassakin näissä paikassa käydessäni koin vahvan Suomi-assosiaation!

Oletko sinäkin törmännyt palaseen Suomea Alankomaissa?

Kerro siitä meille kuvan kanssa, ja ehkäpä jo seuraavassa Aviisissa saamme lukea vinkistäsi!

>> aviisi@vnf.nu

Ontmoetingen - Groningen

‘Ontmoetingen’ is een nieuwe reeks artikelen met daar- in interviews over onderwerpen die betrekking hebben op Finland. De interviews met verschillende personen zijn informeel. Je kan denken aan een gedachtestroom of een gezamenlijke brainstorm over het bevorderen van de Finse cultuur in Nederland. Beste lezer, als je je geïnspireerd voelt om zelf ook iets te schrijven, pak een pen. In deze Aviisi gaat Petri Hoogendijk, een vertaler van Finse boeken in het Nederlands, beginnen. Ik heb Petri ontmoet in zijn stad Groningen in juli 2020. Wie ga jij ontmoeten?

HELI

TERVAHAUTA

Petri en ik hebben elkaar ontmoet op een regenachtige vrijdag in juli. We hebben het gehad over literatuur, Finnen in Groningen en allerlei andere interessante onderwerpen. Onze lunchafspraak werd uiteindelijk een praatmarathon van meer dan vijf uur! We spraken veel over wat het betekent om een Fin te zijn en ook over Finse literatuur. Ik heb mijn best gedaan om alles zo nauwkeurig mogelijk op papier te zetten. Petri blijkt een ware informatiebron. Hij tipt zowel over interessante feestlocaties als culturele

evenementen, alles natuurlijk hier in het hoge noorden en gerelateerd aan Finland. Ik denk dat ik voorlopig druk bezig zal zijn met het checken van al zijn tips en wat dit in kan houden voor evenementen!

Ik hoop ook genoeg goede tips te kunnen delen met jullie, de lezers.

Hoe is het dan allemaal begonnen in Groningen? Waarom zijn er juist in Groningen relatief veel Finnen? Het was daar mogelijk om Finse taal en literatuur te studeren aan de universiteit. Petri heeft dat ook gedaan en hij noemt dat als belangrijkste reden voor de hoge concentratie Finnen en liefhebbers van Finland daar. De faculteit organiseerde veel activiteiten zoals lezingen en filmavonden, en ondanks het stoppen van het onderwijs in 2013 bleven veel mensen hangen in Groningen. Dit was een van de redenen om de Stichting Finoegristiek op te starten in Groningen. Helaas is deze stichting opgehouden met bestaan in 2019. De Finoegristiek groep leeft nog voort

12

Kohtaamisia - Groningen

Kohtaamisia on uusi sarja, jossa haastatellaan eri kulttuurialojen ihmisiä. Haastattelut voivat olla vapaamuotoisia, tajuunvirtaa sekä yhdessä pohdiskelua suomalaisen kulttuurin edistämisestä Alankomaissa.

Tartu ihmeessä myös itse kynään, hyvä lukija, jos inspiroidut tai tiedät jonkun hyvän haastateltavan. Tässä Aviisissa sarjan aloittaa Petri Hoogendijk, suomalaisten kirjojen kääntäjä Alankomaissa. Tapasin Petrin hänen kotikaupungissaan Groningenissa heinäkuussa 2020.

Kenet Sinä kohtaat?

HELI

TERVAHAUTA

Olemme sopineet Petrin kanssa tapaamisen sateiselle heinäkuulle perjantaille. Aiomme jutella kirjallisuudesta ja Groningenin suomalaisista sekä kaikesta muusta mielenkiintoisesta. Lounastapaamisemme venyy lopulta yli viisituntiseksi juttutuokioksi! Käsittelemme monen monta suomalaisuuteen sekä suomalaiseen kirjallisuuteen liittyvää asiaa, jotka olen yrittänyt parhaani mukaan saada paperille. Petri osoittautuu

todelliseksi tietopakettiksi. Vinkkejä pukkaa niin mielenkiintoisista juhlapaikoista kuin myös kulttuuritapahtumista, kaikki tietysti Suomeen liittyviä täällä Pohjois-Hollannissa. Tässä meneekin varmaan syksy ja vielä ensi vuosikin, sillä aion todellakin osallistua kaikkiin tapahtumiin sekä katsastaa kaikki Petrin mainitsemat paikat!

Toivottavasti myös lukijat saavat tästä itselleen hyviä menovinkkejä.

Mistä tämä kaikki alkoi Groningenissa? Miksi juuri Groningenista löytyy suhteellisen paljon suomalaisia? Petri itsekin opiskeli suomen kieltä ja kirjallisuutta Groningenin yliopistossa ja mainitsee yliopiston olevan se pääsyy, jonka takia Suomesta kiinnostuneita ja suomalaisia on sinne ryhmittynyt. Laitos järjesti paljon tapahtumia kuten luentoja ja elokuva-iltoja, ja vaikka opetus valitettavasti loppuikin vuonna 2013, jäi kaupunkiin paljon ihmisiä ”roikkumaan”. Osaksi tästä syystä Groningeniin perustettiin säätiö Finoegristiek, joka tosin tuli tiensä päähän

op Facebook en iedereen kan lid worden. Als activiteit organiseren ze nog één keer per jaar de eindejaarsborrel, waar de oud-studenten weer bij elkaar komen. Er is ook een mailgroep voor Finnen (Finstaligen) in Groningen met circa 45 personen. Ze gaan een keer per jaar samen lunchen en de kerstmarkt van de Finse school Groningen is zeer populair. Het kerstfeest van 2006 was erg bijzonder, toen kwam namelijk de toenmalige Finse president Tarja Halonen op bezoek.

Als we nog even in Noord-Nederland blijven, is er ook de Scandinavische Vereniging Groningen (te vinden op Facebook). De vereniging organiseert lezingen over Finland. Iets totaal anders, en een fantastische belevenis, vind je in Eelderwolde vlakbij Groningen. Daar is een heel Scandinavisch dorp te vinden, compleet met Finse blokhutten! Je voelt je helemaal thuis en de omgeving en het restaurant komen heel authentiek over buiten Scandinavië. Uiteraard mag de echte Finse sauna niet ontbreken! Op de site www.scandinavischdorp.nl vind je meer informatie. Deze plek gaan we onthouden, ook als mogelijke locatie voor bijvoorbeeld het midzomerfeest.

vuoden 2019 lopulla. Vinkiksi että Facebookissa toimii vielä Finoegristiek-ryhmä, johon halukkaat voivat liittyä. Aktiviteettina on vielä kerran vuodessa, vuoden lopussa järjestettävä drinkki-ilta, jonne myös entiset opiskelijat tulevat toisiansa tapaamaan. Groningenin suomalaisilla on myös oma postituslista, jossa on noin 45 suomenkielistä henkilöä mukana. Kerran vuodessa järjestettävä yhteinen lounas sekä Groningenin Suomi-koulun joulutori ovat suosittuja aktiviteetteja. Mainittakoon tässä myös koulun vuoden 2006 joulujuhlat, joissa vieraili Suomen silloinen presidentti Tarja Halonen.

Jos pysytään vielä hetki Pohjois-Hollannissa, Groningenissa toimii myös Skandinaavinen Yhdistys Groningen (Scandinavische Vereniging Groningen) joka löytyy myös Facebookista. Yhdistys järjestää myös Suomi-aiheisia luentoja. Aivan erilainen ja fantastinen kokemus löytyy Eelderwoldesta Groningenin läheltä, jossa sijaitsee kokonainen skandinaavinen kylä suomalaisine mökkeineen! Täällä voi yöpyä erittäin kotoisissa tunnelmissa, ja ympäristö sekä ravintola tarjoavat parasta pohjoismaista rajojen ulkopuolella. Kylässä on tietysti

In de buurprovincie Friesland hebben ze hun eigen Scandinavische Vereniging Fryslân die organiseert o.a. taalcursussen. Deze vereniging heeft een website: www.scanverfryslan.nl.

In de hoofdstad Leeuwarden wordt er een jaarlijks Noordelijk Film Festival georganiseerd, dit jaar van 11 tot 15 november (onder voorbehoud). Vorige keer waren alle ambassadeurs van de noordelijke landen aanwezig. Als laatste tip uit het noorden moeten we nog Villa BlauwHemel noemen, in Diever in Drenthe. Hier, onder het concept Nordic Kitchen, kookt de Finse chef Mikael Lindqvist maaltijden. Deze Villa wordt zo tot in de hemel geprezen dat we er zeker gebruik van gaan maken als een feestlocatie voor de VNF in de toekomst.

Na al deze tips over wat te zien en te doen ga ik het verder hebben over literatuur met Petri. Wat voor boeken worden een succes in Nederland? Lopen de Nederlanders warm voor Finse humor en somberheid? Er zijn redelijk veel Finse boeken op de Nederlandse markt. Riikka Pulkkinen, auteur van nogal sombere boeken, heeft vijf boeken geschreven die vertaald zijn in het Nederlands. Een algemene opmerking

myös aito suomalainen sauna! Sivulta www.scandinavischdorp.nl löytyy lisätietoa. Tämä paikka kannattaa siksikin painaa mieleen, että täällä voisimme myöhemmin järjestää vaikka juhannusjuhlan.

Naapuriprovinssissa Frieslandissa toimii myös oma Skandinaavinen Yhdistys Friesland (Scandinavische Vereniging Fryslân), joka järjestää mm. kielikursseja. Järjestön sivut löytyvät osoitteesta www.scanverfryslan.nl. Pääkaupungissa Leeuwardenissa puolestaan järjestetään joka vuosi filmifestivaalit nimikkeellä Noordelijk Film Festival, tänä vuonna 11-15 marraskuuta (varauksella). Paikalla olivat viime kerralla myös pohjoismaiden suurlähettiläät. Viimeisenä pohjoisen menovinkkinä mainittakoon Drenthen Dieverissä sijaitseva Villa BlauwHemel, jossa suomalainen kokki Mikael Lindqvist valmistaa ruokaa konseptilla Nordic Kitchen. Tätäkin paikkaa on ylistetty niin paljon, että tämä on varmasti tulevaisuudessa varteenotettava yhdistyksen juhlapaikka.

Menovinkkien jälkeen juttelemme Petrin kansa kirjallisuudesta. Keskustelemme millaiset

van de uitgevers is dat de Finse boeken vol zitten met moeilijke en zelfs rare namen, als men ze vergelijkt met Zweedse namen, die veel op de Nederlandse lijken en niet zo lastig zijn. Als er in een boek veel onmogelijke Finse namen voorkomen, is dat wellicht iets te exotisch, zelfs voor de fanatiekste lezers in Nederland? Er is een genre waar zelfs de rare namen het succes niet beïnvloeden, namelijk de sportboeken. Helden als Jari Litmanen en Kimi Räikkönen komen op de bestsellerlijst, ondanks hun namen! Ook de zogenoemde life style boeken als *Sisu* en *Drankhangen* zijn populair.

Het net gepubliceerde kinderboek *De Nachmerriewinkel en het akelige jeukpoeder* van Magdalena Hai en Teemu Juhani is vertaald door Petri. Dit boek is het eerste van de Nachmerriewinkel serie. De volgende boeken zullen later vertaald worden.

In de toekomst wil Petri graag meer de Finn-oegrische volkeren onder de aandacht brengen, en een boek vertalen over Paavo Nurmi. Paavo Nurmi, de held van de Finnen, is helaas wat onbekend gebleven in Nederland. Een humoristisch boek voor het grote publiek zou *Dood in avondrood* van Minna Lindgren kunnen zijn. De indrukwekkende en spannende

roman *Ikitie* (voorlopige titel: *De eeuwige weg*) van Antti Tuuri zou ook de moeite waard zijn om te vertalen volgens Petri.

Heli Tervahauta

saada kääntää kirjan Paavo Nurme. Paavo Nurmi, tuo suomalaisten kansallissankari, on valitettavasti tunte. maton useimmille hollant. tilaisille. Humoristische. kirja suurelle yleisölle olisi esimerkiksi Minna Lindgrenin *Kuolema Ehtoolehdossa*, ja myös Antti Tuurin vaikutta. va ja jännittävä. romaani Ikitie on kääntämisen arvoinen.

Heli Tervahauta

kirjat Alankomaissa myyvät, iskeekö hollanti. laisiin suomalainen huumori ja synkkyys? Suomalaisia kirjoja on julkaistu Alankomaissa ihan kiitettävästi. Kirjailija Riikka Pulkkinen suht synkkiä romaaneja on kää. nnetty 5 kappaletta kohtalaisella menestyksellä. Yleisenä huomau. tuksena kustantajilta voi mainita suomalaisten valittetavan kummalliset nimet, verrattuna esi. merkiksi ruotsalaisiin nimiin, jotka muistuttavat paljon hollantila. isia, eivätkä tuota niin paljon päänvaivaa. Olisiko tässä jopa sellaiselle lukijakansalle kuin hollantila. isille liikaa eksotiikka, jos kirjassa on vaikeita suomalaisperaisia nimiä? On kuitenkin olemassa yksi laji, jossa edes kummalliset nimet eivät estä suosiota, nimittäin urheilukirjat. Sankarit Jari Litmanen ja Kimi Räikkönen päätyivät bestseller. listalle nimistään huolimatta! Samoin lifestyle. kirjat kuten *Sisu* ja *Kalsarikännit* ovat suosittuja.

Petrin kääntämänä on esim. juuri julkaistu Magdalena Hai ja Teemu Juhani. n lastenkirja *Painajaispuoti ja kamala kutituspulveri*, joka on Painajaispuoti. lastenkirjasarjan 1. osa. Kään. nöksiä seuraa lisää myöhemmin.

Tulevaisuudessa Petri halua. si tuoda esille enemmän suomalais. ugrilaisia kansoja, sekä

Column

Dag kinderdagverblijf

CAREL VAN BRUGGEN Van de winter bezochten wij het Amsterdamse School Museum in Amsterdam West. De Amsterdamse School is een architectuurstroming uit de dertiger jaren die ook heel bijzondere interieurs en meubels heeft opgeleverd. Het museum is gevestigd in een gebouw en in een buurt uit de dertiger jaren en een bezoek meer dan waard.

Toen wij na ons bezoek met de auto wegreden, gingen wij over een straat die wij goed kenden. Begin jaren negentig kwamen wij er vaak omdat wij aan die straat als architecten een oud buurtcentrum hadden uitgebreid en omgetoerd tot een kinderdagverblijf. Ik draaide de bocht om en keek uit naar het gebouw. Hoe zou het er na al die jaren uitzien, vroegen wij ons af. Maar, er was helemaal geen gebouw, er was alleen een heg en een armoedig grasveld. Wij konden onze ogen niet geloven. Het kinderdagverblijf en de daar tegenaan gelegen

sporthal bleken van de aardbodem verdwenen. Wij waren eerlijk gezegd enigszins verbijsterd en ook een beetje verdrietig. Weg was het gebouw, weg waren de speciaal ontworpen kapstokken, kinderbedjes en speeltoestellen.

De opdracht voor het ontwerp van dit Amsterdamse kinderdagverblijf hadden wij gekregen omdat ik begin jaren 90 bij de organisatie langs gegaan was met een presentatiemap met daarin onder andere een door mijn vrouw en mij ontworpen kinderdagverblijf in Espoo. Degene die het in de Amsterdamse organisatie voor het zeggen had, was enthousiast geworden. Het bleek dat ik er net op tijd langs gegaan was en wij kregen de opdracht een ontwerp te maken.

Het Finse project, dat ik liet zien, betrof een kinderdagverblijf in Mäkkylä in Espoo en bestond uit het uitbreiden en renoveren van een bestaand kinderdagverblijf in opdracht van de

16

Kolumni

Hyvästi päiväkot

CAREL VAN BRUGGEN Kävimme talvella Amsterdamse School Museossa länsi Amsterdamissa. Amsterdamse School on arkkitehtuurisuuntaus 30-luvulta, jossa on myös erikoisia sisustuksia ja huonekaluja. Museo sijaitsee rakennuksessa 30-luvun alueella ja on käymisen arvoinen.

Kun käyntimme jälkeen ajoimme autolla pois, ajoimme meille hyvin tutulla kadulla. 90-luvun alussa tulimme sinne usein, sillä olimme kadun varrella sijaitsevan vanhan lähiökeskuksen laajennuksen ja päiväkodiksi muutoksen arkkitehteja. Käännyin mutkaan ja katsoin rakennuksen suuntaan. Mietimme miltä se näyttäisi nyt kaikkien näiden vuosien jälkeen. Mutta, siellä ei ollutkaan mitään rakennusta, oli vain aita ja sen takana jonkinlainen nurmikko. Emme voineet uskoa silmiämme. Päiväkot ja sen vieressä sijainnut urheiluhalli

näyttivät kadonneen maan uumeniin. Olimme rehellisesti sanottuna toisaalta hämmästyneitä ja myös vähän surullisia. Poissa oli rakennus, poissa suunnitellut vaatenaulakot, lastensängyt ja leikkilinet.

Olimme saaneet tuon työn, amsterdamilaisen päiväkodin suunnittelun, käytyäni 90-luvun alussa kunnan toimistossa ja näytettyäni siellä esittelymappia, jossa oli myös kuvia vaimoni ja minun suunnittelemaasta päiväkodista Espoossa. Henkilö, joka Amsterdamin toimistossa käsitteli asioita oli innostunut suunniteltamamme. Olin saapunut juuri hyvään aikaan paikalle koska me saimme suunnittelutyön tehtäväksemme.

Suomalainen projekti, jota näytin, koski Mäkkylän päiväkotia Espoossa, ja käsitti myös vanhan

gemeente. Ook hier hadden wij niet alleen de uitbreiding vormgegeven maar ook het hele interieur. De bouw werd gerealiseerd in 1990, het jaar dat wij naar Nederland verhuisden.

Het kinderdagverblijf staat aan Ringweg nummer 1 en is net niet te zien vanaf de snelweg. Wanneer wij over die brede weg rijden voordat wij de tunnel bij Leppävaara induiken, nemen wij ons al jaren voor er eens te gaan kijken om te zien hoe het er na al die jaren uitziet, maar dat komt er nooit van.

Na onze ervaring in Amsterdam zou je kunnen denken: misschien bestaat het ook al niet meer. Maar dat is niet zo. Een maand geleden kregen wij een e-mail van een architect die in opdracht van de gemeente Espoo bezig is met een architectuurhistorische verkenning van de schoolgebouwen in Mäkkylä, waar ook de kinderdagverblijven bij horen. Zij vraagt ons of wij nog tekeningen en foto's hebben en ook vraagt zij ons om de overwegingen die tot het ontwerp geleid hebben op schrift te stellen. Eerlijk gezegd geeft dat ons een warm gevoel en met plezier ben ik in ons al voor een groot deel opgeruimd archief gedoken.

Carel van Bruggen

Päiväkoti Mäkkylä, Espoo

De Pyramide, Amsterdam

päiväkodin laajennuksen ja uudistamisen kunnan toimesta. Myöskään siellä emme suunnitelleet vain laajennusta vaan myös

koko sisustuksen. Rakennustyö toteutettiin 1990-luvulla, sinä vuonna kun muutimme Alankomaihin.

Se päiväkoti sijaitsee Kehätie 1:n varrella, mutta sitä ei näe tieltä. Kun ajamme leveällä moottoritieellä Leppävaarassa juuri ennen tunneliin "sukeltamista", ajattelemme jo vuosia, että pitäisi käydä kerran katsomassa, miltä se nyt vuosia myöhemmin näyttää. Mutta emme ole koskaan malttaneet poiketa tieltä.

Amsterdamin kokemuksen jälkeen voisi ajatella: ehkä sitäkään ei enää ole. Mutta kyllä se on. Kuukausi sitten saimme viestin arkkitehdilta, jolla on Espoon kaupungilta saatu tehtävä kirjoittaa Mäkkylän koulurakennusten ja päiväkotien arkkitehtuuri-historiallisista selvitystä. Hän kysyi meiltä onko meillä vielä piirustuksia ja valokuvia päiväkodista, ja mitkä olivat meidän ajatuksemme sitä suunnitellessamme. Rehellisesti sanoen se antoi meille lämpimän tunteen, ja innolla menin penkomaan jo suurelta osin hävitettyä arkistoamme.

Carel van Bruggen
Käännös Pirkko van Bruggen

Zomertheater 2020

**MERVI
LEPISTÖ**

&

**MERJA
LAAKSOVIRTA**

Mijn schoonzuster Merja Laaksovirta werd verliefd op het theater en besteedde daar haar werkzame leven aan. En dan heb ik het over de Finse amateurtheater bond waarvan zij de directeur was.

Zij heeft ook vanaf 2004 gefungeerd als bestuurslid van de internationale amateurtheaterbond, de AITA/IATA. Van het een kwam het ander en in 2009 werd zij benoemd als voorzitter van IATA voor de periode 2011 tot 2015. Die klus moest zij zien te klaren naast haar gewone werk en ik herinner mij dat zij in die tijd over de hele wereld reisde. Van die tijd herinner ik mij prachtige verhalen. Misschien dat wij die ooit nog te horen krijgen.

Hoe dan ook, in april nodigde ik haar uit ons iets te vertellen over het zomertheater. Ze antwoordde met een lach dat ze net gepensioneerd was en wilde nu niet weer aan het werk gaan. Na een beetje te hebben aangedrongen, beloofde ze mij het laatste

artikel dat zij over het zomertheater schreef uit haar pc op te diepen. Hartelijk dank en een mooie pensioenperiode wens ik haar toe!

Mervi Lepistö

Een stap in de richting van het zomertheater en in 2020 twee stappen terug

Over het algemeen vind je zomers in Finland meer dan 150 buitenpodia, waarop enthousiaste theatermakers, merendeels vrijwilligers, zowel oude, bekende teksten, zoals van Aleksis Kivi, Hella Wuolijoki, Shakespeare en Molière brengen als nieuwe en – dat maakt blij – ook nieuwe Finse teksten. Iedere zomer weer is Heikki Luoma de populairste schrijver van wie door het hele land toneelstukken te zien zijn die op zijn teksten zijn gebaseerd. In sommige teksten van Luoma met onderwerpen die te maken hebben met Karjala, kan een deel van het publiek dat de evacuatie tijdens de oorlog heeft

18

Kesäteatteri 2020

**MERVI
LEPISTÖ**

&

**MERJA
LAAKSOVIRTA**

Käläni Merja Laaksovirta löysi sydämensä ja teki uransa teatterin parissa - tarkemmin sanottuna Suomen Harrastajateatteriliitossa ja sen toiminnanjohtajana.

Koska hän oli toiminut myös vuodesta 2004 lähtien kansainvälisessä harrastajateatteriliiton AITA/IATA:n hallituksen jäsenenä yksi asia johtaa toiseen ja vuonna 2009 hänet nimitettiin seuraavaksi kaudeksi (2011 - 2015) IATAN:n puheenjohtajaksi. Tämä pesti piti siis hoitaa oman toimen ohella ja muistan, että noina vuosina häntä pyöritettiin ympäri maailmaa ja niistä vuosista olen kuullut monta mahtavaa tarinaa. Ehkä kuulemme niistä joskus enemmän....

Huhtikuussa 2020 pyysin häntä kertomaan meille jotain suomalaisesta kesäteatterista.

Tähän hän vastasi nauraen, että on juuri jäänyt eläkkeelle eikä halua miettiä enää työasioita. Pienen suostuttelun jälkeen hän kuitenkin avuliaasti lupautui kaivamaan koneeltaan viimeisimmän kirjoittamansa artikkelin kesäteattereista. Sydämelliset kiitokset ja hyviä eläkepäiviä toivottaen!

Mervi Lepistö

Askel kohti kesäteatteria 2020 ja kaksi askelta taaksepäin

Yleensä suvena Suomesta löytyy yli puolitoista sataa ulkoilmanäyttämöä, joilla asialleen antautuneet teatterintekijät, enimmäkseen talkoovoimin, esittävät niin vanhoja tuttuja – Aleksis Kiveä, Hella Wuolijokea, Shakespearea ja Molièrea – kuin uudempiakin ja iloksemme kotimaisia tekstejä. Suomalaisena kirjailijakuninkaana

meegemaakt, zijn gevoelens opnieuw meeleven en zijn herinneringen laten terugkomen.

Ook voor de kinderen is er een veelzijdig programma. Van Vaahteramäen Eemeli tot de 'Zeven hondenbroertjes.' Heel leuk en ook geschikt voor volwassenen!

Tussen de amateurs en de beroepsacteurs is geen groot verschil in de programmakeuze. In de zomer willen zij klassiekers brengen waarvan zij weten dat die publiek trekken. Bij de jeugdigen vind je degenen die risico willen nemen. Jongeren hebben de durf en de wil om experimentele producties te maken.

In Finland worden de burgers op een bijzondere manier gesteund om hen de mogelijkheid te geven theater te maken. Naast het beroepstheater wordt ook aan vrije groepen en amateurs aandacht besteed. Dat maakt een zeldzaam veelzijdig theaterlandschap mogelijk. Door de onderlinge competitie is het niveau van de producties hoger geworden.

In het beste geval fungeert het plaatselijke amateurtheater als brenger van cultuur en is het een belangrijke werkgever. Om het met een hedendaags woord te zeggen: amateurtheater

jatkaa kesä toisensa jälkeen Heikki Luoma, jonka tekstien pohjalta sovitettuja esityksiä voi seurata ympäri maata. Joissakin Luoman karjalaisaiheisissa näytelmissä mm. evakkotaipaaleen kokenut yleisön osa voi käydä tuntojaan läpi ja antaa omakohtaisten muistojen palata mieliin.

Lapsia oli tarkoitus muistaa aivan erityisen monipuolisella ohjelmistolla, Vaahteramäen Eemelistä aina Seitsemään koiraveljekseen asti. Kaikkeaa mukavaa ja aikuisellekin sopivaa !

Harrastaja- ja ammattiteattereiden välillä ei ole suuria eroja ohjelmistovalinnoissa. Kesällä halutaan esittää kestopuosikkejä, joiden tiedetään vetävän yleisöä. Nuorten ryhmistä löytyvät suurimmat "riskinottajat". Nuorilla riittää uskallusta ja halua kokeellisimpiin tuotantoihin.

Suomessa tuetaan ainutlaatuisella tavalla kansalaisten mahdollisuutta tehdä teatteria. Ammattiteattereiden lisäksi huomioidaan myös vapaat ryhmät ja harrastajat. Tämä mahdol-

listaa harvinaisen monipuolisen teatterikentän. Alalle mahtuu koko kirjo ja kilpailun ollessa kovaa myös tekemisen taso on noussut.

Parhaimmissa tapauksissa paikallinen harrastajateatteri toimii paikkakuntansa kulttuurituottajana ja merkittävänä työllistäjänä. Nykypäivän trendisanalla kuvaten – harrastajateatteri ja kesäteatteri on yhteisöllisyyttä parhaimmillaan.

en zomertheater zijn samenwerkingsverbanden op hun best.

De coronacrisis van deze zomer haalt ongetwijfeld dit typisch Finse gebeuren bij ons weg:

het in de buitenlucht genieten van toneel terwijl wij door de muggen worden opgegeten. Dat zullen wij ons van deze zomer herinneren. Maar het enthousiasme voor toneel is zo groot dat deze vorm van samen zijn snel weer terug zal komen zodra dat mogelijk is.

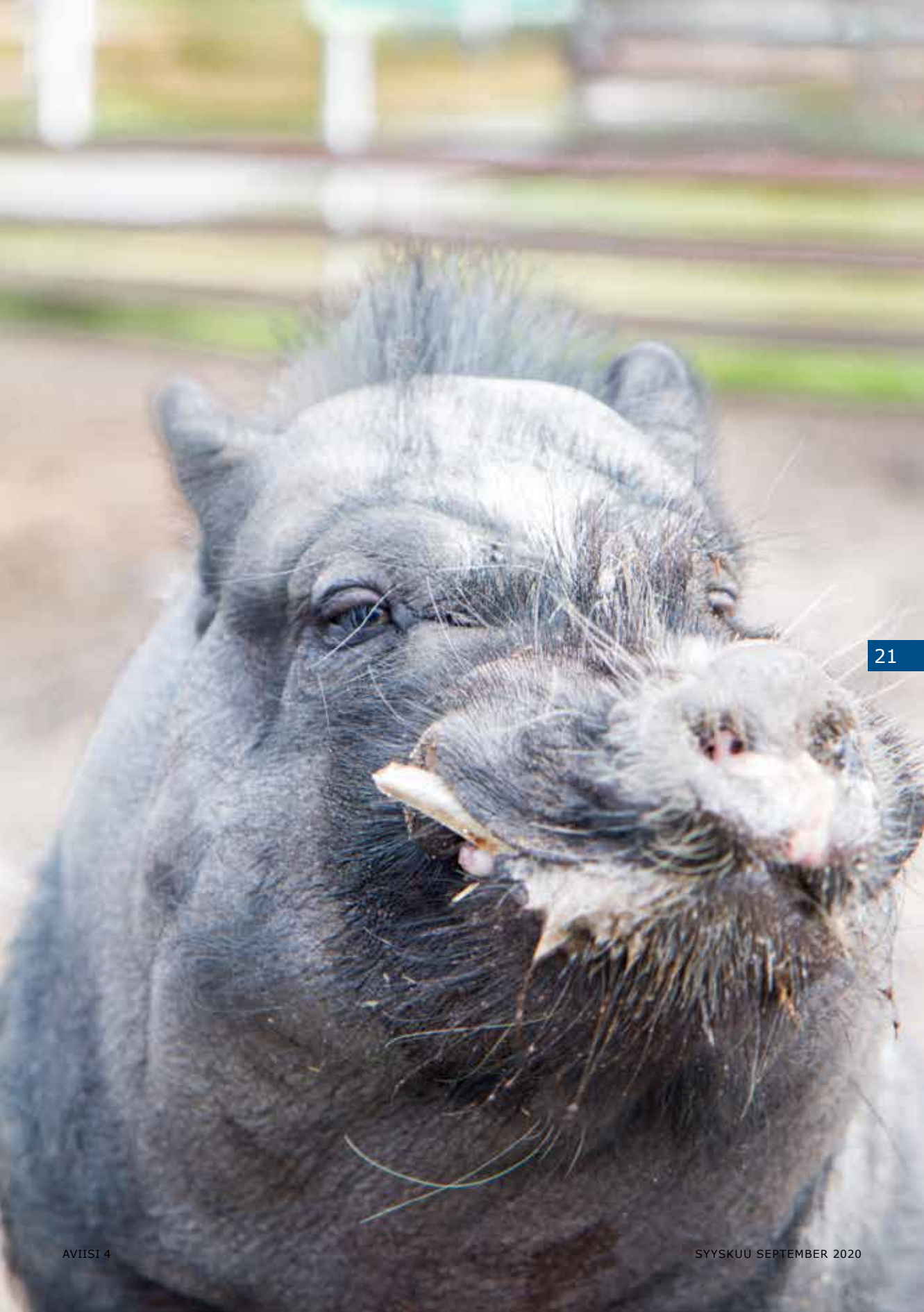
Merja Laaksovirta

Vertaling Carel van Bruggen

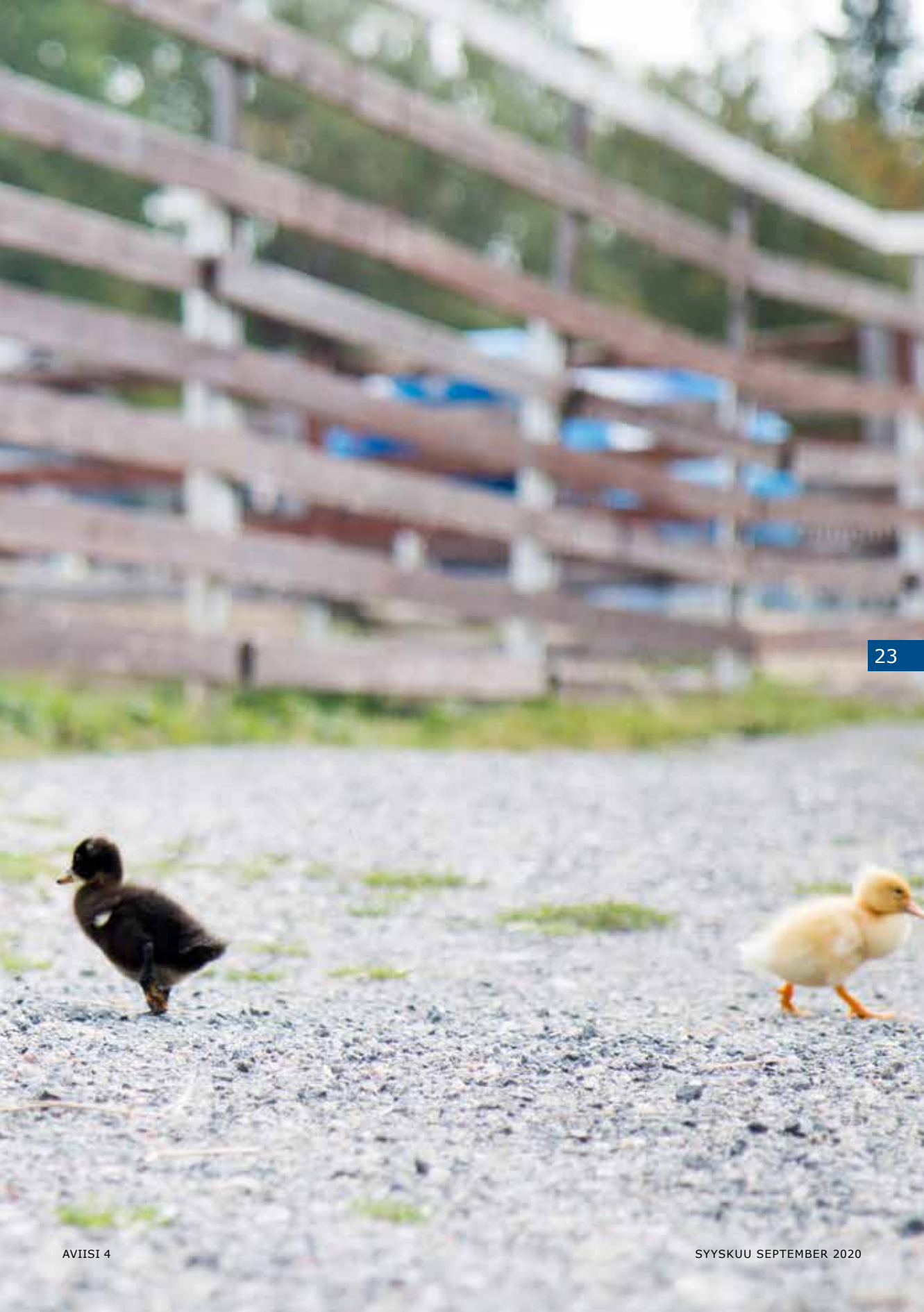

Tänä kesänä koronakriisi varmasti vie meiltä tämän suomalaisen erityispiirteen, teatterista nauttimisen ulkona hyttysten syötävänä. Ja siitä tämä kesä muistetaan. Teatterin tekemisen palo on niin suurta, että heti kun jälleen on mahdollista tämä yhteisöllisyyden muoto palaa.

Merja Laaksovirta

Boerderijpark Arkadia

Thuis voor gelukkige dieren

HELI

TERVAHAUTA

We rijden in een wat lijkt op een gewone boerderij. Het erf ziet er groot uit maar alles straalt rust en orde uit. Het grootste gebouw funktioneert ook als cafe en hier kunnen we kaartjes kopen. Met de kaarten in ons hand gaan we gelijk beginnen met de wandeling. Het is midden augustus en de Finse kinderen zijn alweer begonnen met school deze week. Eigenlijk is het zomerseizoen in Finland al bijna voorbij, maar gezien dat we in Nederland wonen met onze 3 kinderen duurt onze vakantie nog een paar weken. We gaan ook meestal pas in augustus op vakantie naar Finland, juist omdat het dan overal echt rustig is. Op zo'n manier kunnen we maximaal genieten van de Finse natuur die we zo missen thuis in Nederland.

Mede dankzij dat de scholen zijn begonnen is het werkelijk rustig in het park.

We hebben alle ruimte om de omgeving te bekennen.

Als eerste loopt een moedereend met 5 kuikentjes ons tegemoet. Moedereend lijkt gewend aan mensen en ze stapt ongestoord door met haar kuikentjes achter zich aan. We blijven staan en kijken naar dit grappige tafereel. Het enige geluid dat we horen is een tevreden gekwaak van de eendjes.

We komen aan een schutting met varkens. Twee varkentjes knorren nieuwsgierig en komen snuffelend naar de kinderen. Overal langs het erf groeien bladeren van de grote weegbree. De bladeren blijken een lekkernij te zijn voor de varkens. We zijn nu circa 10 meter opgeschoten in de boerderij. Als het aan onze kinderen had gelegen hadden we de rest van de dag de varkentjes kunnen voeren. De kinderen rennen heen en weer op zoek naar de

26

Arkadia

HELI

TERVAHAUTA

Onnellisten eläinten kotieläinpuisto
Arkadia

Ajamme pihaan joka näyttää aivan tavaliselta maatilalta. Pihapiiri näyttää isolta mutta yleisvaikutelma on siisti ja rauhallinen. Pihan isoin rakennus toimii myös kahvilana ja menemme sisään ostamaan liput. Liput ostettuamme aloitamme kierroksen samantien.

On elokuun puoliväli ja suomalaiset lapset ovat jo aloittaneet koulunkäynnin samalla viikolla. Oikeastaan kesäsesonki alkaa olla jo lopuillaan, mutta meillä on vielä pari viikkoa lomaa sillä asumme Alankomaissa kolmen lapsemme kanssa. Olemme ottaneet tavaksi lomailla Suomessa vasta elokuussa juurikin sen takia, että on rauhallisempaa joka paikassa ja saamme nauttia siitä luonnonrauhasta jota niin kaipaamme kotona Alankomaissa.

Koulujen alkamisesta johtuen eläinpuistossa on todella rauhallista. Saamme rauhassa tutustua paikkaan.

Ensimmäisenä meitä kävelee vastaan ankkaemo ja viisi poikasta. Ankkaemo vaikuttaa ihmisiin tottuneelta ja luottavaisesti marssii poikaset perässään pitkin polkuja ja me jäämme katsomaan tätä hauskaa näkyä. Tyytyväinen kaakatus on ainoa ääni jonka kuulemme.

Päädymme porsas aitauksen eteen. Kaksi possua röhkivät uteliaina ja tulevat nuuskiimaan lapsia. Pihalla kasvaa runsaasti ratamoita ja ne osoittautuvat possujen suureksi herkuksi. Olemme päässeet vain noin 10 metriä eteenpäin puistossa ja jos lapsilta olisi kysytty olisimme viettäneet koko loppupäivän porsaita ratamonlehdillä ruokkien. Lapset juoksevat edestakaisin hakemassa ratamon lehtiä pihalta ja viereisessä aitauksessa oleva kalkkuna säikäyttää meidät

Kahvila-Ravintola
ARKADIA

bladeren. Naast de varkens zit een kalkoen in haar eigen schutting en ze laat ons regelmatig schrikken met haar luidruchtige gekakel. Het lijkt er op dat de varkens worden eindelijk moe en we kunnen weer verder in het park. In de volgende schutting zijn schapen, die ons even enthousiast en vol vertrouwen groeten als de varkens ook deden. Ik ben zelf enthousiast over een bok, die mij herinnert aan de zomers die ik bij mijn oma bracht als kind. De kinderen aaien de gekrulde, warme vacht van de schapen en alles is werkelijk idyllisch. Van alles kan je zien dat de dieren van deze boerderij zijn niet alleen gewend aan mensen maar dat ze zijn altijd goed behandeld. Deze dieren vertrouwen overduidelijk alle mensen.

We zien een speelplek middenin het erf met een blauw Moomin speelhuis, een grote roei-boot en andere speeltoestellen. Er loopt een hond rond die ons af en toe gedag komt zeggen voordat hij weer verder rent. Terwijl de kinderen spelen, probeer ik een selfie maken met de wilde koeien die verder in het bos in hun eigen schutting liggen. De koeien volgen mijn pogingen met de camera achter hun halfdichte oogleden.

monesti äänekkään huudellaan. Viimein posut näyttävät väsyvän touhuun ja käyvät maate ja me pääsemme vihdoinkin eteenpäin puistossa. Seuraavassa aitauksessa olevat lampaat tervehtivät meitä yhtä innokkaasti ja luottavaisin mielin kuin possutkin tekivät. Minä puolestani tervehdin innokkaasti pässiä joka muistuttaa minua mummolassa vietetyistä kesistä lapsesta. Lapset silittelevät lampaiden kiharaa lämmintä turkkia ja kaikki on todella idyllistä. Kaikesta näkee, että nämä eläinpuiston eläimet eivät ole ainoastaan tottuneet ihmisiin vaan, että näitä eläimiä on aina kohdeltu hyvin ja ne selvästi luottavat vierailijoihin.

Seuraavaksi huomiomme keskittyy eläinpuiston keskellä olevaan leikkipaikkaan jossa on sininen, kaksikerroksinen Muumitalo leikkimökki, iso soutuvene ja muita välineitä. Pihalla juoksentelee myös koiran joka välillä tulee tervehtimään meitä ja jatkaa taas kierrostaan. Silloin aikaa kun lapset leikkivät yritän ottaa selfien villilehmien kanssa jotka pötköttelevät taustalla. Villilehmät seuraavat minun yrityksiäni saada täydellinen kuva silmät puoliksi ummessa. Aasiaitauksen edessä vietämme taas hyvän tovin. Kotieläimissä on taikaa. Juuri sillä hetkellä

Bij de ezels daarnaast brengen we weer tijd door. Er is iets magisch met de boerderijdieren. Op dat moment kan ik geen betere tijdverdrijf voorstellen dan deze dieren blijven aaien en stilletjes tegen hun praten. Ik heb ook een paar geheimen in de bok zijn oor gefluisterd toen niemand in de buurt was.

Er is een grijze ezel waarop ik helemaal verliefd ben geworden. Hij wil wel op de foto met mij en oogt mij nieuwsgierig. Eindelijk heb ik een foto voor de Facebook!

We zijn nu, tijdens het schrijven van dit artikel, een jaar verder sinds het eerste bezoek aan de boerderij. Ik heb mijn kinderen gevraagd wat ze nog kunnen herinneren van dit park. De jongste, nu 4 jaar oud, miste het varken en de schildpadden. De middelste, een dochter van 6, herinnerde het speelhuis, het varken en de ratten. De oudste, 9 jaar, noemde uiteraard ook het varken, muizen in een huis in een kaasvorm en de grijze ezel. Het was een onvergetelijke belevenis voor ons allen.

We zijn nog verder gegaan naar de paarden, waar de kinderen vol met respect aan de grote beesten zaten te kijken. En toen was het tijd voor koffie en ijs. We hebben zitten praten met de eigenaren en het bleek dat ze ook vrienden

en pysty kuvittelemaan parempaa ajanvietettä kuin silittellä näitä eläimiä ja jutella hiljaisella ja rauhallisella äänellä. Pässille kerroin myös pari salaisuutta kun kukaan muu ei ollut kuulemassa.

Harmaa aasi johon olen ihastunut suostuu osallistumaan selfien ottoon ja katselee minua uteliaasti. Vihdoinkin saan haluamani kuvan Facebookiin!

Nyt tätä juttua kirjoittaessani on kulunut vuosi tästä ensimmäisestä vierailusta. Kyselin lapsilta myös mitä heillä oli jäänyt mieleen tästä puistosta. Nuorin, nyt 4-vuotias muisteli possuun ja kilpikonnia. Keskimääräinen 6-vuotias muisti leikkimökin, possuun ja rottia. Vanhin 9-vuotias muisti possuun, hiiriä juustotalossa sekä ihanan aasin. Se oli unohtumaton elämys meille jokaiselle.

Kierroksemme jatkui vieraillessa hevosaitauksessa jossa lapset katselivat pelonsekaisin kunnioituksen vallassa hevosia.

Sitten oli kahvien ja jäätelön aika kahvilassa. Jutustelimme omistajapariskunnan kanssa ja kävi ilmi että heillä oli myös kytköksiä Hollantiin. Kuinkas muutenkaan!

in Nederland hadden. Hoe kan het ook anders! Ik heb ze toen verteld over onze Vereniging Nederland-Finland en over onze ledenblad en dat ik van plan was een artikel te schrijven over hun. Ik heb beloofd een kopie te sturen.

Arkadia ligt in Simo, in Noord-Finland, waar ze ook een rendierfarm hebben. We hebben helaas de rendieren moeten skippen omdat na het ijsje moesten we nogmaals langs de varkens, om daar vervolgens nog urenlang uitgebreid gedag te zeggen. Hier komen we zeker terug! Het deed ons goed om terug in de natuur te zijn, te aarden en helemaal tot rust te komen.

Je vindt Boerderijdierenpark Arkadia op Facebook en op www.kotielainpuistoarkadia.fi

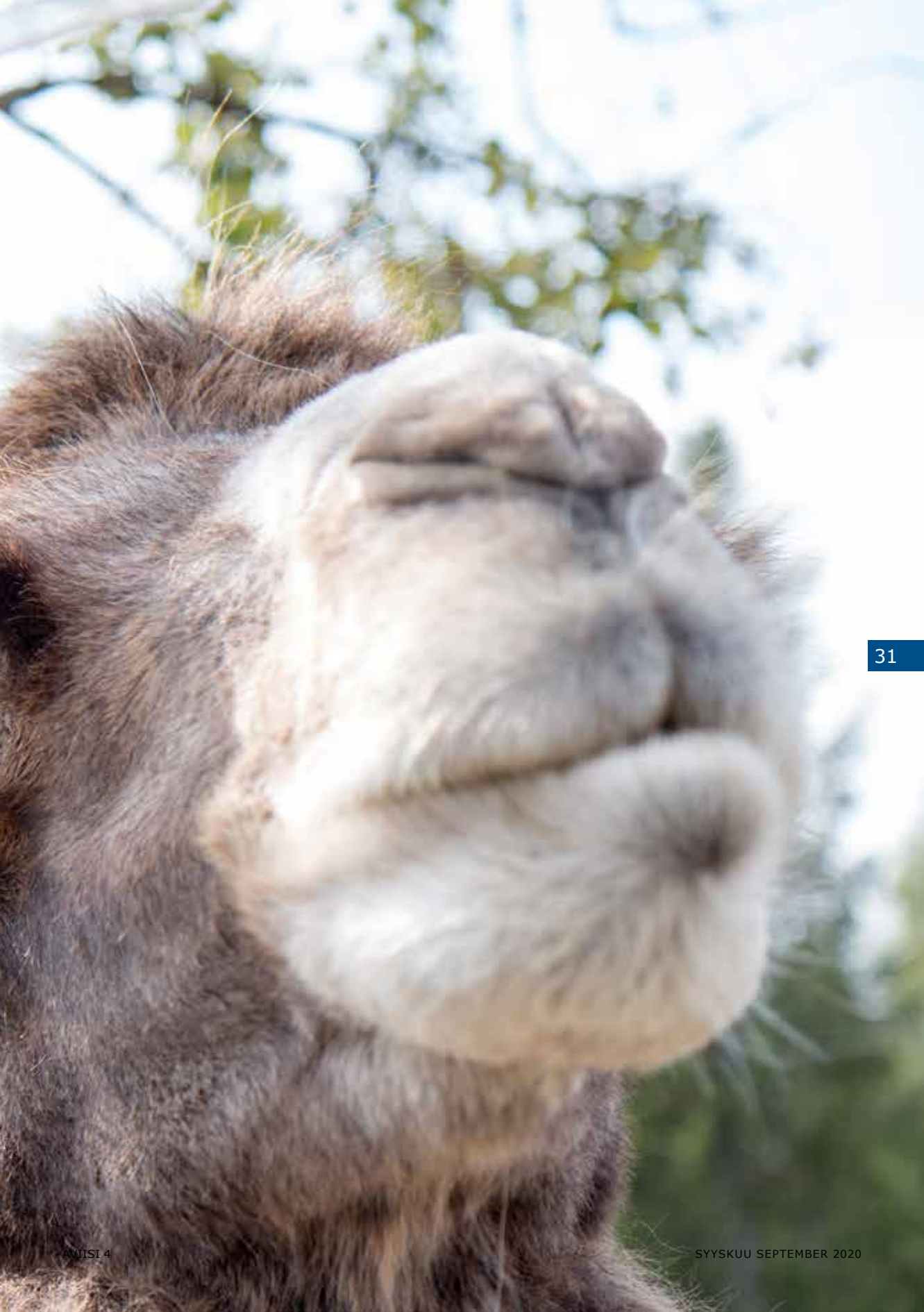
Kerroin heille meidän Alankomaat-Suomi yhdistyksestä ja jäsenlehdestä sekä siitä että aioin kirjoittaa heistä jutun lehteen. Lupasin myös heille lähettää kopion Aviisista jossa juttu julkaistaisiin.

Kotieläinpuisto Arkadia sijaitsee Simossa, Pohjois-Suomessa ja siellä toimii myös porotila. Poroja emme valitettavasti enää kerenneet tapaamaan sillä aika meni jäätelön syönnin jälkeen vielä possuille hyvästejä jättäessä muutamata tunti..

Tänne palaamme uudestaan ja uudestaan, paluu luontoon ja maadoittumaan ja rauhoittumaan teki meille niin hyvää!

Kotieläinpuisto Arkadia löytyy Facebookista ja osoitteesta www.kotielainpuistoarkadia.fi

Column Bink

**WILLEM
MULDER**

Toen we in de winter in Finland boodschappen wilden doen kwamen we niet verder dan halverwege de helling achter ons huis. Op het erf lag sneeuw en daar had onze auto Binkie -elke auto moet een naam hebben- geen moeite mee, totdat hij merkte dat hij de grip verloor. Ons dappere autootje deed verwoede pogingen om ons niet teleur te stellen maar slaagde er niet in. De helling werd met de meter hoger en steiler. Slippend probeerde hij op het pad te blijven maar de aankomende bocht leek onneembaar vooral als je daarna de grip helemaal verliest lig je in de greppel. En in Finland wil je daar niet liggen met een auto als maatpak, geloof me.

In een dunne laag sneeuw is onze Binkie een tijger die er stoïcijns doorheen ploegt maar op een helling met ijslaag leek hij meer op een dronken schildpad. Zijn voorwielen maaiden machteloos in het rond maar hij kwam geen meter verder. Langzaam zakten we weer naar

beneden naar de grip waar zijn wielen meer zelfvertrouwen kregen en weer luisterden naar het stuur, zijn baas. We parkeerden hem met het schaamrood rond zijn achterlichten, ongelukkig nam hij zijn plaats weer in.

Geen boodschappen, gelukkig hadden we de vriezer nog.

Het goede nieuws was dat het niet lang daarna begon te sneeuwen en konden we alsnog de ijskast en vriezer aanvullen. Het slechte nieuws was dat het bleef sneeuwen.

Dus gingen we op zoek naar sneeuwkettingen. Sneeuwkettingen zijn niet populair en ik weet nu ook waarom. Het is een rotklus om ze om te leggen en ook een prima methode om vieze en koude handen te krijgen. Je komt er wel mee wel weg, dat wil zeggen in de sneeuw. Als je dan na je arbeid bij de openbare weg aankomt moeten ze er weer af, anders rij je de weg en kettingen aan gort. Terug hetzelfde liedje maar dan andersom.

34

Kolumni Bink

**WILLEM
MULDER**

Kun Suomessa talvella mökillä ollessamme halusimme lähteä ruokaostoksille, emme päässeet talon takana olevaa mäkeä autolla kuin puoleen väliin. Pääsimme kulkemaan vaivattomasti Binkie-nimisellä autollamme -autoillahan pitää aina olla nimi -, mutta mäessä emme saaneet sitä hallintaamme. Urhea automme teki parhaansa että pääsisimme eteenpäin, mutta lopulta hänen oli luovutettava. Mitä korkeammalle mäkeä nousta, sitä jyrkemmäksi se tulee. Pyörät sutivat ja seuraava mutka näytti mahdottomalta, varsinkinkin jos ei ole pitoa ja päätyy ojaan.

Matalassa lumessa Binkie kulkee eteenpäin kuin ketterä tiikeri, mutta jäisissä mäissä se käyttäytyy kuin humalainen kilpikonna. Sen etupyörät pyörivät vimmatusti, mutta se ei kulkenut eteenpäin. Liu'uimme hitaasti alaspäin, missä ajoneuvo sai itsevarmuutensa takaisin

tottelemalla nöyrästi kuljettajaansa käyttäytymällä juuri niinkuin hän ratilla ohjasi. Päätimme nollasti päätyneen retkemme ja parkkeerasimme häpeästä takavalojen punaisen automme takaisin pihaamme.

Ei mitään ruokaostoksia, mutta onneksi meillä on pakastin. Sitten alkoi sataa lunta niin, että pääsimme lopultakin mäen ylös ja ruokaostoksille. Huonoksi onneksemme lumentulo kuitenkin vain jatkui ja jatkui.

Kaivoimme esiin lumiketjut. Ne eivät Suomessa ole suosittuja ja nyt ymmärrän miksi. Niiden asennus on kärsivällisyyttä vaativaa, kädet likaavaa ja jäätävää hommaa. Ne kyllä helpottavat lumessa kulkemista, mutta niiden käyttö on kielletty yleisillä teillä koska ne rikkovat asfaltin. Niinpä ne piti taas irrottaa ja takaisin tullessa asentaa taas paikalleen.

Dat verklaarde waarom ze ons in de Finse garage met open mond aankeken toen we ze bestelden, dat gebeurde niet zo vaak verklaarde de medewerker. Hun meeste klanten reden met spijkerbanden. Ervaring leerden ons waarom ze geen kettingen gebruiken, buiten het feit dat ze peperduur waren hielpen ze half, wel in de sneeuw, niet op ijzel.

Onze medebewoners in het vakantiegebied bleken bijna allemaal in auto's met AWD te rijden, dat betekent dat alle wielen aangedreven worden. Zo blijf je bespaard van sneeuwkettingen en kan je gewoon op deze heuvelachtige weg rijden. Waar wij lopend met moeite over-eind bleven kwamen de burens glimlachend voorbij in hun auto.

Terug in Nederland werd het lot van Binkie bekrachtigd, hopelijk heeft hij er geen trauma aan overgehouden. Ik bedoel, je zal maar ingeruild worden door gebrek aan boodschappen!

Om hem enigszins te eren hebben we onze nieuwe auto gedoopt als Bink, deze stoere wagen belooft grip in alle situaties. Dat blijkt ook als we in de zomer op de weg naar het vakantiehuis rijden, hij stijgt soepel en heeft geen enkele moeite met de steile weg. Na een paar dagen stappen we in om boodschappen te doen.

Bink zegt klik en doet verder niets meer, we kijken elkaar verbijsterd aan.

Het is midzomer en geen sneeuw te zien.

Gelukkig hebben we de vriezer nog.

Willem Mulder

Nyt ymmärrän miksi Suomessa autokorjaamon miehellä lokahti suu auki, kun ilmoitin haluvani ostaa lumiketjut. Sitä ei tapahdu usein. Yleensä siellä ajetaan nastarenkailla. Kantapään kautta saimme huomata ketjujen epäkäytännöllisyyden. Ne autoivat kyllä lumessa, mutta eivät jäällä ja lisäksi ne olivat todella kalliit.

Kävi ilmi, että muilla mökkialueen asukkailla oli kaikilla nelivetoautot. Ne eivät kaipaakaan lumiketjuja ja niillä pääsee vaivatta kulkemaan mäkiä ylös ja alas. Kun me yritimme kävellen pysyä tiellä pystyssä, ajoivat he ongelmitta ohitsemme iloisesti vilkuttaen.

Saavuttuamme takaisin Hollantiin, oli Binkien tulevaisuus sinetöity. Toivottavasti hänelle ei jää elinikäistä traumaa tapahtuneesta. Tarkoitan, että sitä voi joutua vaihtoon vain sen perusteella, ettei sen kanssa voi lähteä ruokaostoksille!

Hänen muistokseen kuitenkin annoimme uudelle autollemme saman nimen Bink. Tällä sisukkaalla autolla tulemme selviämään tilanteesta kuin tilanteesta. Se ilmeni myös kun ajoimme kesämökillemme. Se nousi vaivattomasti kaikki mäet joita jyrkällä mökkitiellä riittää. Parin päivän päästä istahdimme autoon lähteäksemme ruokaostoksille.

Bink sanoi 'klik' eikä mitään muuta. Katsoimme tyrmistyneinä toisiamme hiljaisuuden vallitessa. Oli juhannus eikä lunta näkynyt missään. Onneksi meillä on pakastin.

Willem Mulder

Käännös Minna Rätty

Teksten over Finland in het tijdschrift 'Onze Eeuw' van Dina Logeman-van der Willigen

ARNOLD
PIETERSE

Inleiding

Het tijdschrift 'Onze Eeuw' was Nederlands-talig en is verschenen in de periode 1900-1924. Het had als ondertitel 'Maandschrift voor staatskunde, letteren, wetenschap en kunst'. Veel prominente Nederlandse wetenschappers uit die tijd hebben in dit tijdschrift gepubliceerd.

De vertaalster en letterkundige Dina Logeman-van der Willigen, waar Gerard Rijerse een stukje over heeft geschreven in Aviisi 2015-4, heeft liefst 14 artikelen in 'Onze Eeuw' gepubliceerd, waarvan vier betrekking hebben op Finse literatuur. Het zijn drie lyrische commentaren (over de Kalevela en de schrijvers Aho en Linnankoski), die een heel indringend beeld geven van haar grote passie voor Finland, en

een vertaling van een kort verhaal door Runar Schildt.

Om een idee te geven hoe bijzonder de bovengenoemde teksten zijn, presenteer ik in dit artikel een paar korte fragmenten. Hoewel het bloemrijke taalgebruik en de oude spelling nu wel erg ouderwets aandoen, zijn het heel unieke publicaties voor Finlandliefhebbers. In tegenstelling tot de meeste andere artikelen in Aviisi, heeft de redactie besloten deze ouderwetse teksten niet in het Fins vertalen.

36

Johdanto

Hollanninkielinen aikakauslehti 'Onze Eeuw' ilmestyi vuosina 1900-1924. Siinä käsiteltiin yhteiskunnallisia sekä kirjallisuutta, tiedettä ja taidetta koskevia asioita. Useat Alankomaiden uraauurtavat tiedemiehet kirjoittivat siihen.

Kielenkääntäjä ja kirjallisuuden asiantuntija Dina Logeman-van der Willigen kirjoitti lehteen ainakin 14 suomalaista kirjallisuutta koskevia artikkelia. Gerard Rijerse kertoi Dina Logeman-van der Willigenistä Aviisin numerossa 2015-4. Ohessa kolme hänen lyyriseen sävyyn kirjoittamaa artikkeliaan koskien Kalevalaa ja kirjailijoista Ahoa ja Linnankoskea. Niistä huokuu hänen suuri intohimonsa Suomea kohtaan. Näiden lisäksi lopuksi myös käännös Runar Schildtin lyhyestä novellista.

Haluan lukijoiden saavan tutustua näihin erityisen ylitsevuotaviin teksteihin oheisten esimerkkien avulla. Vaikkakin tällainen ylitsevuotavainen ja vanhahtava kielenkäyttö saattaakin tuntua vanhanaikaiselta, ovat ne vertaansa vaila olevaa luettavaa Suomen ystäville. Sen takia

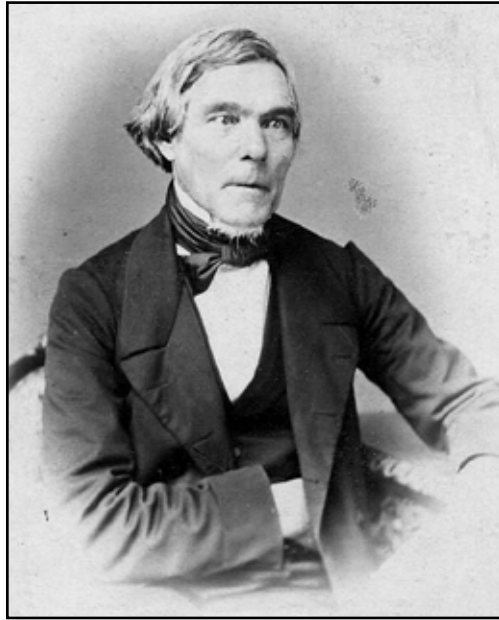
Dina Logeman-van der Willigen

muista Aviisin teksteistä poiketen olen päättänyt julkaista ne pelkästään hollanninkielisinä.

Over de Kalevala (uit 'Onze Eeuw' 1910)

Lang, lang geleden toen Finland voor mij nog was niet meer dan zooveel andere onbekende landen, trok 't woord Kalevala me al met een mystieke toovermacht aan. Daar zou ik meer van willen weten – en ik bewaarde dien wensch diep op de bodem van mijn ziel, wachtend tot de gelegenheid zich voor zou doen dat ik hooren zou over dat wonderwoord. En de gelegenheid kwam. Ik heb vrienden gemaakt in 't eenzame land, daar hoog in 't Noorden.

En veel heb ik van hen geleerd niet alleen over het land en de bevolking, maar ook over de Kalevala. Trok het woord mij vroeger aan met een toovermacht, nu is het de mystieke inhoud van het gedicht zelf, die mij boeit en bekoort. Menig uurtje heb ik weggedroomd met de Kalevala in mijn handen. En nog steeds heeft die de macht mij te ontrukken aan al wat mij omgeeft, mij te verplaatsen geheel in de wonderwereld waarvan de liederen vertellen. Ik weet wel dat letterkundige critici het betrouwen in de Kalevala geen aaneenhangend geheel te zien – maar ik persoonlijk ben blij dat het epos is zooals 't is en niet anders. Daarom kan ik er van genieten stukje bij stukje, ik kan 't

Elias Lönnrot

boek openslaan willekeurig, altijd zal ik eenige zoet-zangerig aaneengeschakelde coupletten vinden, die mij op zichzelf aangenaam aandoen, zonder het gevoel te weeg te brengen van uit het verband te zijn gerukt.

Scène uit de Kalevala. De Aino mythe. Drieluik door Akseli Gallen-Kallela 1891. (Foto Mervi Lepistö)

Akseli Gallen-Kallela: Aino-taru, triptyykki (1891) (Kuva Mervi Lepistö)

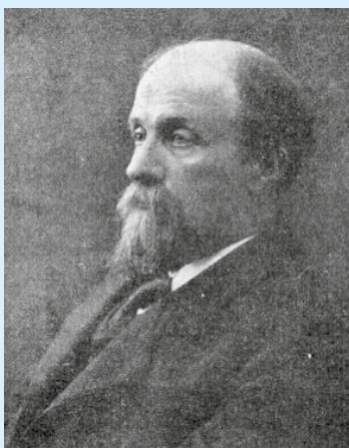
Ik noemde zooeven het woord epos. Zoo wordt toch gewoonlijk de Kalevala betiteld, 'het nationale Finsche epos'. Maar iemand, die het boek opslaat met dat woord in het hoofd, denkt onwillekeurig aan andere nationale heldendichten, aan de Beowulf, het Nevelingenlied, het Chanson de Roland, of den Ilias. En dan zullen er vergelijkingen gemaakt worden, die niet altijd ten voordeele van de Kalevala uitvallen. Ik zou willen dat men niet vergeleek.

Lönnrot, die de liederen verzameld heeft, noemde ze naar een van de grootste helden uit zijn geboorteland, Kaleva. Kalevala wil dus zooveel zeggen: als het land van Kaleva. Waar dit land lag is niet met zekerheid bekend. Men vermoedt in de nabijheid van het Ladoga meer, de groote binnenzee. Maar dit doet er niet veel toe. Het is goed dat wij weten dat 't land is van Väinämöinen, die zulk een groote rol in het gedicht speelt.

Over Juhani Aho (uit 'Onze Eeuw' 1915)

Voor mij het portret van een man van middelbaren leeftijd, gemakkelijk in den hoek van de sofa gezeten. Het eene been over het andere. De oogen, door zware wenkbrauwen beschaduwde, staan ver van elkaar, de blik dier ogen is peinzend en schijnt, veraf.

Het is het portret van Juhani Aho, 'den grootsten proza-schrijver uit het moderne Finland'.

Juhani Aho

Aho voelt zich wonderwel één met de natuur van zijn vaderland en dat fijnvoelen van de Finsche natuur doortrilt al zijn werken. Hij heeft den modernen blik voor de kleinste bijzonderheden, de subtielste nuances, en weet die met het geheel ineen te smelten en aan het geheel een stemming te verleenen, die ons het landschap als in het schoonste coloriet voor oogen tooveret.

Als hij ons de kalmte van den zomeravond weergeeft, waar in de stille, zuiver-klare lucht de bel van een koe heel in de verte tot ons doordringt, of het zachte geplons van riemen in het water, dan voelen wij den vrede van den zomeravond op ons neerdalen. En als hij ons den winteravond beschrijft, als buiten alles in sneeuw gehuld is en het water ijs geworden is, komt de warmte van het haardvuur over ons heen en wenschen wij ons een plaatsje in de lage hut, waar de buitenlui vertellend en zingend de avonduren doorbrengen. Al het eigenaardige van heel het Finsche landschap weerspiegelt zich in zijn kunst: de zachte lijnen, de zoete harmonie, de weemoedige innigheid van het kleurenspeel met zijn geringe afwisseling. Machtig verheft hij zijn stem als hij het woud beschrijft, het oerwoud dat Finland scheidt van het Russische rijk, waar, tusschen hoog-opgaande bomen, struiken zich in eenstengelen tot een verwarrende wildernis en de bodem donker is van het mos, of moerassig doorweekt.

Machtiger nog dan wanneer hij het oerwoud beschrijft klinkt Aho's stem als hij die verheft boven het dreundend lawaai der bruisende watervallen, het woest schuimend opspatten van stroomversnellingen en draaikolken, als de voortrollende wit schuimende golven ontwortelde bomen meevoeren, die, eens de trots van het woud, als zwakkelingen zich laten draaien en wenden, op en neer werpen als kleine kaatsballen.... En Aho's stemming volgt het woest-razende water, ook als het overgaat in een kalm meer, of in een egaal voortvloeiende stroom.

Want Finland is niet alleen het land van lichte, blijde berken en donkere, ernstige sparren, maar ook het land van stroomen en meren. En Aho is opgegroeid in het hartje van Finland, in Savolaks, waar zijn vader predikant was. Bosch en meer, rots en waterval waren als kind zijn trouwste metgezellen en hebben

hem hun taal geleerd tot hij zich er één mee voelde en de kunstenaarsdrang hem dwong om de stemmen te uiten die spraken in zijn ziel.

Over Juhani Linnankoski en zijn boek 'Het lied van de vuurrode bloem'(uit 'Onze Eeuw' 1915)

Toen ik het boek 'Het lied van de vuurrode bloem' van Juhani Linnankoski in de Zweedsche vertaling las, wenschte ik reeds dat het in Holland zijn weg zou vinden. Het was zoo frisch, zoo nieuw en zoo kerngezond. Ik vond het zoo'n goed boek, omdat de moraal mij zoo aanstond en het was geschreven in zulk een heerlijk mooie taal dat het werkelijk als een lied klonk.

En nu het hier voor mij ligt in zijn Hollandsche kleren en ik het in mijn eigen taal heb kunnen overlezen, kom ik weer geheel onder de zelfde bekoring als toen ik het voor het eerst las. En dit komt omdat de vertaling zoo schitterend is.

Het boek is een dithyrambe op de liefde en het leven; de liefde die in roode passie niet blijvend te vinden is en het leven dat niet alleen te genieten is in ongebonden vrijheid, zooals de held van het verhaal zich in jeugdige onbezonnenheid verbeeldt.

Evenals Juhani Aho werd ook Johannes Linnankoski in het binnenland van Finland geboren, te Askola niet ver van Borga in de provincie Nyland. Zijn ouders waren boeren, die echter iets zeer persoonlijks over zich hadden en in geestelijke ontwikkeling ook boven het gewone peil stonden. Geen der vier zonen nam de boerderij over, allen zochten door hersenarbeid hun brood te verdienen. Johannes was de jongste en werkte, nadat hij de gemeenteschool in de provincie had afgelopen, met zijn vader op het land om de boerderij in stand te houden en deed ook als vlotschipper dienst. Zijn eigenlijke naam is Vihtori Peltonen. Op zijn achttiende jaar kreeg hij genoeg van de lichaamsarbeid en ging hij naar het seminarium te Jyväskylä, niet om er voor leeraar te worden opgeleid, maar alleen om zijn kennis te verrijken en geestelijke gaven te kunnen ontwikkelen, want dat er iets in hem sluimerde was hem en anderen reeds vroeger duidelijk geworden.

Juhani Linnankoski

Een Nederlandse uitgave van het boek van Juhani Linnankoski dat door het echtpaar Verwey-van Vloten is vertaald in het Nederlands.

Verwey-van Vlotenin avioparin suomesta hollanninkielelle kääntämä Juhani Linnankosken kirja. Juhani Linnankosken kirjan Verwey-van Vlotenin avioparin tekemä käännös.

Het korte verhaal 'De thuiskomst' van Runar Schildt, dat uit het Zweeds is vertaald door Dina Logeman-van der Willigen (uit 'Onze Eeuw' 1921)

Dit verhaal gaat over een zoon (Albin) uit een boerenfamilie die zich tijdens de Finse burgeroorlog, tegen de zin van zijn familieleden, heeft aangesloten bij de Roden. Na zijn terugkomst wordt hij door zijn moeder (Marti) verstopt in een schuur en zij brengt in het geheim eten naar hem. Uiteindelijk wordt hij ontdekt door een groep jagers. Zijn moeder is erbij toen hij gevangen werd genomen. Het verhaal eindigt als volgt:

Hoogstens een minuut lang nam Albin hun voorbereidselen in zich op, toen wist hij wat hem te doen stond.

"Dat is niet nodig", riep hij, terwijl hij hen met de armen omhoog tegemoet ging.

Op het zelfde ogenblik viel er een schot. Mari had zich van het geweer meester gemaakt en den loop op den steeds dichter wordende cirkel van vijanden gericht. De hagel kwam in een berk terecht; niemand werd gewond. Er vielen een paar afgebroken takken

naar beneden, de stijfbevroren bladeren daalden langzaam op den grond...

Maar alsof het schot haar zelf getroffen had, viel Mari van 'Prinsas' voorover op den grond, terwijl haar kromme vingers zich in de vochtige aarde boorden.

Runar Schildt

Ontdek de plek

Prijs- vraag

Wat is de locatie van de foto?
Wie het herkent, kan de oplossing sturen naar
de redactie. 1.11.2020

Voor de winnaar van het raadsel ligt een theedoek en schort van Marimekko klaar, een vriendelijk donatie van mervision.com.

Mocht je nog speciale herinneringen aan de plek hebben, vermeld die dan ook.
In de volgende Aviisi 2020-5 wordt de winnaar bekend gemaakt en wordt wat meer over de plek verteld.

Ik ben benieuwd hoeveel mensen dit herkennen, niet heel makkelijk.

>> aviisi@vnf.nu

Aanwijzing

Een kleine gemeente op het vaste land die elke zomer in het nieuws is.

(Maar dat is voor Finland natuurlijk geen veelzeggende aanwijzing)

>>>>>>>>>>>>>>>>

Tunnetko tämän paikan

Kilpailu

Tunnetko tämän paikan?

Jos tunnistat paikan, niin vastauksen voi lähettää toimitukseemme 1.11. 2020 mennessä. Oikeiden vastausten kesken arvotaan Marimekon astiapyyhke ja esiliina jonka mervision.com on ystävällisesti lahjoittanut.

Voittajan nimi on luettavissa Aviisin seuraavassa numerossa 2020-5 ja silloin kerromme paikasta lisää.

Jännityksellä odotan, kuinkahan moni arvaa mikä paikka on kyseessä sillä se ei ole niin helpposti tunnistettavissa.

>> aviisi@vnf.nu

Aanwijzing

Kyseessä on meren rannalla oleva pieni paikkakunta joka tunnetaan lähinnä kesäpaikkana mutta sehän pätee niin moniin suomalaisiin paikkoihin.

>>>>>>>>>>>>>>>>>>>

Ontdek de plek

42

Tunnetko tämän

43

Bernhard Henrik Crusell

**GERARD
RIJERSE**

Wie aan Finland denkt en aan klassieke muziek, denkt het eerst aan Jean Sibelius. En daarna misschien aan modernere Finse componisten als Einojuhani Rautavaara (Daniël Loos in Aviisi 2016 nr 4), Magnus Lindberg (Jacques Groenendijk in Aviisi 2014 nr 1) of Tauno Marttinen, over wie Bert Spierings in Aviisi 2013 nr 1 een artikel heeft geschreven. Voor de volledigheid noem ik hier ook het artikel van Hans van de Brandhof in Aviisi 2016-4 over Aulis Sallinen (geb. in 1935) en Selim Palmgren (1878-1951).

Over de componisten Leevi Madetoja (1887-1947) en Jean Sibelius (1865-1957) werd nooit wat uitgebreider in Aviisi geschreven. Maar er is een nog oudere componist met wortels in Finland over wie in dit blad ook nog niet werd geschreven: de in 1775 in Uusikaupunki geboren Bernhard Henrik Crusell. In het begin van de 19e eeuw was hij als klarinettist en componist beroemd in heel Europa. Crusell woonde vanaf zijn 16e in Zweden, maar hij beschouwde zich nog altijd als een 'finsk landsman'.

De vader van Bernhard (Berndt) was boekbinder. Hij was totaal niet geïnteresseerd in muziek. Het verhaal gaat dat Bernhard al als vierjarig jongetje begeistert was geraakt van muziek, toen hij een winkelbediende in zijn geboorteplaats dwarsfluit hoorde spelen. Maar zijn ouders bleven onverschillig onder zijn enthousiasme.

Toen Bernhard 8 jaar was verhuisde het gezin naar Nurmijärvi, ongeveer 40 km ten noorden van Helsinki. Bernhard was een leergierig knaapje. Dat viel op in het dorp en bij de landgoedeigenaar Erik Lorentz Armfelt, een lid van een adellijke Zweedssprekende familie in die buurt. Hij mocht met de kinderen van Armfelt op school bij de dorpskoster en leerde lezen en schrijven. In Nurmijärvi woonde ook een klarinettist van het muziekkorps van het regiment van Uusimaa, Westerberg genaamd. De zoon van Westerberg wilde ook wel leren lezen en schrijven en vroeg Bernhard hem dat te leren. In ruil daarvoor zou hij zou dan zorgen dat

44

Bernhard Henrik Crusell

**GERARD
RIJERSE**

Kun ajattelet Suomea ja klassista musiikkia niin ensimmäiseksi mieleen tulee Jean Sibelius. Ja sen jälkeen ehkä nykyajan säveltäjiä kuten Einojuhani Rautavaara. (Daniël Loos Aviisin numero 2016-4) Magnus Lindberg (Jacques Groenendijk, Aviisin numero 2014-1) tai Tauno Marttinen, kenestä Bert Spierings kirjoitti artikkelin Aviisin numeroon 1 vuonna 2013. Listan täydennykseksi lisää tähän vielä Hans van de Brandhofin kirjoittaman artikkelin Aviisissa 2016-4 Aulis Sallisesta (s. 1935) ja Selim Palmgrenista (1878-1951).

Säveltäjistä Leevi Madetoja (1887-1947) ja Jean Sibelius (1865-1957) ei koskaan ole laajemmalti kirjoitettu Aviisissa. Mutta on vielä yksi vieläkin vanhempi säveltäjä, jonka juuret ovat Suomesta peräisin ja hänestä ei tässä lehdesä myöskään ole vielä kirjoitettu: vuonna 1775 Uudessakaupungissa syntynyt Bernhard Henrik Crusell. 1800-luvun alussa oli Crusell koko Euroopassa tunnettu klarinetisti ja säveltäjä.

Crusell muuti 16 vuotiaana Ruotsiin, mutta hän tunsu itsensä aina supisuomalaiseksi.

Bernhardin isä Berndt oli kirjansitoja. Musiikki ei kiinnostanut häntä ollenkaan. Kerrotaan, että Bernhard oli nelivuotiaana pikkupoikana hullaantunut musiikkiin kun hän oli kotikaupungissaan kuullut kaupan myyjän soittavan huilua. Mutta hänen vanhempansa eivät välittäneet tippaakaan hänen musiikki-innostuksestaan.

Kun Bernhard oli 8-vuotias, muutti perhe Nurmijärvelle, noin 40 km Helsingistä pohjoiseen. Bernhard oli opinhaluinen poika. Kyläläiset huomasivat tämän samoin kuin myös kartanonherra Erik Lorentz Armfelt, joka kuului paikkakunnalla asuvaan ruotsinkieliseen aatelissukuun. Bernhard sai käydä Armfeltin lasten kanssa kylän lukkarin pitämää koulua ja oppi lukemaan ja kirjoittamaan. Nurmijärvellä asui myös Uudenmaan rykmentin soittokunnan klarinetisti nimeltään Westerberg. Westerbergin poika halusi myös oppia lukemaan ja kirjoittamaan ja hän pyysi Bernhardia opettamaan

Bernhard een paar keer op een klarinet mocht spelen. Dat gebeurde. Bernhard had talent en al snel speelde hij allerlei melodietjes uit zijn hoofd, want noten lezen kon hij niet.

Toen Bernhard 13 jaar was, kon hij stagiair-klarinetist worden in het orkest van het regiment dat gelegerd was op de burcht Viapori bij Helsinki (nu Suomenlinna). Daar werkte majoor Olof Wallenstierna, die de jonge Bernhard onder zijn hoede nam en hem in staat stelde zich verder te ontwikkelen, zowel muzikaal als intellectueel. Zijn algemene ontwikkeling verbreedde zich en hij leerde Duits, Frans en Italiaans. Zweeds en Fins sprak Bernhard van huis uit. In 1791 verhuisde hij met de majoor naar Stockholm en in 1793 werd hij klarinetist in het hoforkest. Het waren daar tumultueuze tijden, omdat in 1792 koning Gustaaf III tijdens een gemaskerd bal was vermoord. Zijn wettige opvolger, koning Gustaf IV Adolf was pas 12 jaar oud was en er ontstond onenigheid over wie er voogd-regent zou worden.

Bernhards carrière had er niet onder te lijden. In 1798 kreeg hij een beurs voor een reis naar Parijs en Berlijn van een gravin bij wie hij in de gunst was gekomen om daar lessen compositie te krijgen. Om zijn terugreis te betalen gaf hij concerten. Hij had gemakkelijk een baan in Parijs of Berlijn kunnen krijgen, maar die weigerde hij, want in Zweden wachtte Anna Sofia Klemming op hem. In 1799 trouwden ze. Het paar kreeg vijf kinderen. Crusell was een familieman.

Later maakte Crusell nog enkele reizen naar Duitsland en Frankrijk. In Berlijn woonde hij onder andere een optreden bij van de toen 13 jarige Felix Mendelssohn en maakte hij kennis met Carl Maria von Weber

Een aanleiding om die reizen te maken was om zich verder te ontwikkelen op de klarinet. Toen Bernhard begon met de klarinet, had het instrument nog maar twee kleppen, terwijl toen hij overleed het instrument tot wel dertien kleppen had. Ook de stand van het mondstuk

hantä. Vastapalvelukseksi saisi Bernhard soittaa pari kertaa klarinetillä. Ja niin tapahtui. Bernhardilla oli soittajan lahjoja ja hän soitti pian kaikenlaisia melodioita päästään; nuotteja hän ei osannut lukea.

Kun Bernhard oli 13-vuotias, hän sai klarinetin harjoittelupaikan rykmentin orkesterissa. Orkesterin kotipaikka oli Viaporin linnassa lähellä Helsinkiä (nykyinen Suomenlinna). Majuri Olof Wallenstierna työskenteli siellä ja hän otti nuoren Bernhardin huostaansa ja antoi hänelle mahdollisuuden kehittyä sekä musiikissa että yleissivistyksessä. Hän oppi saksaa, ranskaa ja italiaa. Ruotsia ja suomea Bernhard puhui kotikielenään. Vuonna 1791 muutti hän majuri Wallenstiernan kanssa Tukholmaan ja vuonna 1793 hänestä tuli hoviorkesterin klarinetisti. Ajat olivat tuolloin rauhattomia. Vuonna 1792 oli kuningas Kustaa III murhattu naamiaistanssiaisten aikana. Kuninkaan lainmukainen seuraaja, kuningas Kustaa IV Adolf oli vasta

12-vuotias ja erimielisyyttä syntyi siitä, kuka hänen holhoojahallitsijakseen valittaisiin.

Bernhardin karriääriä ei tämä haitannut. Hän oli päässyt kreivittären huomioon ja tämä antoi vuonna 1798 Bernhardille stipendin jolla hän pääsi opiskelemaan sävellystä Pariisissa ja Berliinissä. Rahat paluulippuun Bernhard ansaitsi konserteillaan. Hän olisi helposti saanut työpaikan Pariisissa tai Berliinissä, mutta hän kieltäytyi siitä, koska Ruotsissa häntä odotti Anna Sofia Klemming. Vuonna 1799 he avioituivat. Pariskunta sai viisi lasta. Crusellille perhe oli hyvin tärkeä.

Crusell matkusti myöhemmin muutamia kertoja Saksaan ja Ranskaan. Berliinissä hän kävi muun muassa tuolloin 13-vuotiaan Felix Mendelssohnin konsertissa ja tutustui Carl Maria von Weberiin.

Noiden matkojen tarkoituksena oli kehittyä klarinetin soittamisessa. Kun Bernhard aloitti

veranderde. Crusell bleef schaven aan zijn techniek en ging mee met de ontwikkeling van het instrument. Aan het begin van de 19e eeuw en het eind van de 18e werd steeds meer voor de klarinet gecomponeerd. Mozart schreef aan het eind van zijn leven (1789) een klarinetconcert en een klarinetkwintet (voor een instrument met twee kleppen) en later volgden ook componisten als Krommer en von Weber. Als uitvoerend musicus speelde hij als solist de stukken van die componisten. En als dirigent voerde hij ze vaak uit.

Vanaf 1803 ging Crusell ook zelf componeren. Hij schreef klarinetconcerten (waarvan een opgedragen aan tsaar Alexander I, die Finland aan zijn rijk toevoegde) en een aantal kamermuziekstukken. Onder andere een klarinetkwartet, dat zeer de moeite waard is. Veel van zijn stukken werden uitgegeven in Leipzig en Parijs. Dat heeft zeker bijgedragen aan zijn bekendheid in Europa. Op YouTube is veel van zijn muziek te horen. Aangename muziek, vind ik.

De composities van Crusell stukken hebben zeker bijgedragen aan de toenemende populariteit van het instrument. Maar hij schreef ook

een fagotconcert en zelfs een opera. Behalve dat vertaalde hij ook opera's in het Zweeds, zoals *Le Nozze di Figaro* en *Il Barbiere de Seviglia* uit het Italiaans en *Fra Diavolo* uit het Frans. Hij vertaalde ook de opera 'La Muette de Portici' van Auber, die na een uitvoering in Brussel aanleiding werd voor de Belgische Opstand van 1830.

Net als Mozart en vele hooggeplaatsten aan het Zweedse hof was Crusell vrijmetselaar. Heel vreemd te lezen dat hij naaien als hobby had. Het is bekend, dat hij in Parijs handschoenen naaide die hij verkocht en dat hij in 1822 naaipatronen kreeg van een muziek-collega uit Berlijn. Misschien zat er toch nog wat boekbindersbloed in zijn aderen. Een boekbinder hanteert immers ook naald en draad.

Crusell werd de best betaalde musicus en dirigent van het hoforkest van de Zweedse koning. Ook onder het nieuwe koningshuis van de Bernadottes. Maar hij was zich bewust van zijn arme afkomst. Hij zorgde voor pensioenen van zijn orkestmusici en hij stichtte een fonds waaruit armen werden ondersteund. Voor zijn verdiensten ontving Crusell in 1837 de gouden medaille van de Zweedse Academie.

klarinetin soittamisen oli instrumentissa vain kaksi läppää; hänen kuollessaan saattoi klarinetissa olla jopa kolmetoista läppää. Myös suukappaleen asento muuttui. Crusell hioi jatkuvasti tekniikkaansa instrumentin kehityksen mukaan. 1700-luvun loppupuolella ja 1800-luvun alussa sävellettiin yhä enemmän klarinettille. Mozart sävelsi viimeisinä elinvuosinaan (hän kuoli vuonna 1789) klarinettikonsertin ja klarinettikvintetin (kaksiläppäiselle klarinetille) ja myöhemmin seurasivat säveltäjät kuten Krommer ja von Weber. Klarinettia soittavana muusikkona esitti Crusell solistina näiden säveltäjien teoksia. Kapellimestarina hän myös johti usein samat konsertit.

Vuodesta 1803 lähtien alkoi Crusell myös itse säveltää. Hän sävelsi konsertteja klarinettille (yksi konserteista oli omistettu tsaari Aleksanteri I:lle, joka liitti Suomen valtakuntaansa) ja pari kamarimusiikkiteosta, muun muassa klarinettikvartetin, jota varmasti kannattaa kuunnella. Monet hänen sävellyksistään julkaistiin Leipzigissa ja Pariisissa ja hänen maineensa kasvoi koko Euroopassa. You Tubesta löytyy paljon Bernhard Crusellin musiikkia. Mielestäni

hänen säveltämänsä musiikki on miellyttävää kuunnella.

Crusellin klarinettisävellykset ovat varmasti olleet syynä instrumentin kasvavaan suosioon. Mutta hän sävelsi myös konsertteja fagotille ja jopa yhden oopperankin. Sen lisäksi hän käänsi oopperoita ruotsiksi, muun muassa italiantekoiset *Le Nozze di Figaro* ja *Il Barbiere de Seviglia* ja ranskankielisen *Fra Diavolo*. Hän käänsi myös Auberin oopperan 'La Muette de Portici', minkä esitys Brysselissä johti Belgian kapinaan vuonna 1830.

Aivan kuin Mozart ja monet korkea-arvoiset Ruotsin hovissa, oli Crusell vapaamuurari. Outoa oli lukea, että hänen harrastuksensa oli ompelu. Tiedetään, että hän myi Pariisissa ompelamiaan hansikkaita ja että hän sai musiikkikolleegaltaan Berliinistä 1822 ompelukaavaa. Ehkä hänen suonissaan virtasi kuitenkin vähän kirjansitojan verta. Kirjansitojahan käyttää lan-kaa ja neulaa työssään.

Crusellista tuli Ruotsin kuninkaan hoviorkesterin parhaiten palkattu muusikko ja

Crusell schreef twee autobiografieën en zijn reisdagboeken zijn gepubliceerd. Hij overleed in 1838 en werd begraven in Stockholm.

In Uusikaupunki is een Crusell-seura actief, die jaarlijks een festival organiseert (door corona dit jaar niet) en daar is een uitgebreid documentatiecentrum over hem.

Gerard Rijerse

(Bronnen: Internet en Wikipedia)

kapellimestari, myös Bernadottien uuden kuningaskunnan aikana. Mutta Bernhard Crusell oli täysin tietoinen köyhästä alkuperästään. Hän piti huolta siitä että hänen orkesterimuu-sikkonsa saivat eläkettä ja hän perusti säätiön köyhien tukemiseksi. Crusellin ansiotyö palkittiin vuonna 1837 Ruotsin Akatemian kultaisella ansiomerkillä.

Crusell kirjoitti kaksi autobiografiaa ja hänen matkapäiväkirjansa ovat myös julkaistu. Bernhard Crusell kuoli vuonna 1838 ja hänet haudattiin Tukholmaan.

Uudessakaupungissa toimii Crusell-seura, mikä järjestää vuosittain Crusell-festivaalin (ei kuitenkaan tänä vuonna koronan takia); siellä on myös laaja dokumentointikeskus Crusellista.

Gerard Rijerse

Käännös: Irja Lammers

(Lähteet: Internet ja Wikipedia)

OPINIE

een nieuwe Aviisi rubriek

*Het bestuur probeert steeds de aantrekkelijkheid van Aviisi te verhogen door middel van een grote verscheidenheid aan artikelen. In dit nummer lanceren wij een nieuwe rubriek: **Opinie**.*

In deze rubriek kunnen teksten met een controversiële of onconventionele boodschap gepubliceerd worden. De verantwoordelijk ligt bij de auteur. Echter, het bestuur toetst wel de inhoud op traditionele normen en waarden, in lijn met de doelstelling van de VNF.

Wij hopen hierdoor de betrokkenheid van onze lezers nog groter te maken.

Nu in de periode van de COVID-19 pandemie, volgt hier het eerste opiniestuk van de Finse longarts Alexander van Assendelft. Deze gepensioneerde longspecialist uit

Kotka (hij heeft Nederlandse voorouders) suggereert dat de corona pandemie kan worden opgelost wanneer we voor een bepaalde periode stoppen om met elkaar te spreken.

Bescherming tegen het coronavirus door minder of helemaal niet met elkaar te praten

Algemeen

COVID-19 is een longziekte. Je wordt besmet als het SARS CoV-2 (severe acute respiratory syndrome coronavirus-2) in de luchtwegen doordringt. De besmetting vindt meestal plaats via druppels die ontstaan tijdens hoesten of niezen.

Een besmettingsroute via aerosolen is in dit verband ook vaak onderwerp geweest van

48

MIELIPIDE

Aviisin uusi osio

Haluamme tehdä Aviisista yhä kiinnostavamman tarjoamalla monenlaisia artikkeleita jäsenillemme. Tässä numerossa esittelemme uuden osion nimeltään 'Mielipide'

Tässä osiossa julkaistavat kirjoitukset voivat olla kiistanalaisia tai epäsovinnaisia. Vastuu on kirjoittajalla.

Johtokunta kuitenkin arvioi sisällön jonka täyttää perinteiset normit ja arvot VNF:n tavoitteiden mukaisesti.

Toivomme, että tämä samalla kirvoittaa lisää keskustelua lukijoidemme keskuudessa.

Nyt Covid-19 pandemian aikana ensimmäinen kirjoitus on suomalaisen keuhkosairauksien erikoislääkäri Alexander van Assendelftin kirjoitus. Tällä Kotkassa asuvalla eläkkeellä olevalla specialistilla on hollantilaiset juuret ja

hän on sitä mieltä, että korona pandemia voitaisiin tukahduttaa jos pystyisimme tietyn ajan olemaan puhumatta toistemme kanssa.

SUOJAUTUMINEN KORONA VIRUKSELTA JA SEN TALTUTTAMINEN VAIKENEMALLA

Yleistä

COVID-19 on keuhkosairaus. Tartunnan saa kun SARS CoV-2 (severe acute respiratory syndrome coronavirus-2 /vaikea akuutti keuhkosyndrooma virus-2) tunkeutuu ilmasteihin. Se on katsottu tarttuvan pääasiallisesti pisaratartuntana yskäisyn tai nenän niistämisen seurauksena syntyneistä pisaroista.

Aerosolivälitteinen tartuntareitti on kuitenkin ollut esillä ainakin siitä lähtien kun suomalainen

de discussies. In ieder geval sinds een Finse onderzoeksgroep, geleid door wetenschappelijk hoofdmedewerker Ville Vuorinen, werd geïnterviewd door de Finse TV zender MTV. In dit interview op 28 maart 2020 kwam het besmettingsgevaar aan de orde dat ontstaat door aerosolvorming wanneer een met corona besmette patient spreekt. De onderzoeksgroep heeft animaties gepubliceerd van de verspreiding van de druppeltjes en aerosolen die ontstaan na het hoesten en ook spreken (1). Deze aerosolen gedragen zich net als tabaksrook. In beide gevallen kunnen de viruspartikelen zich verspreiden met behulp van de aerosolen in de lucht.

De druppels die ontstaan door hoesten, dalen snel af naar de grond, terwijl aerosolen zich verder verspreiden via de luchtstroom. Aerosolen die door spreken ontstaan, blijven circa drie uur lang in de lucht hangen. Wanneer zij coronavirus bevatten, blijven ze circa 1 uur hangen en kunnen dus mensen besmetten. Uit onderzoek blijkt dat het coronavirus als volgt kan overleven op verschillende oppervlaktes: koper 4 uur, karton 24 uur, roestvrij staal en plastic tot 72 uur. Er zijn echter geen gevallen bekend of gepubliceerd waarbij iemand corona

heeft gekregen door het aanraken van een besmet oppervlak. Het is dus alleen in theorie mogelijk dat je ziek wordt na het aanraken van een besmet oppervlak en vervolgens door met de vingers van een besmette hand de binnenkant van de neus aan te raken, waardoor het virus na inademen kan binnendringen in de luchtwegen.

De logische conclusie is dat de aerosolvorming die ontstaat door het spreken, vermeden dient te worden of drastisch moet worden vermindert, zodat medemensen in een zelfde ruimte minder kans hebben op een besmetting (4). Natuurlijk zal dit moeilijk zijn en tot verwarring leiden, maar het is niet onmogelijk. Het wisselen van korte berichten via smart telefoons is bijvoorbeeld nu al werkelijkheid. De moderne communicatiemiddelen en robots, die het geschreven woord hardop kunnen lezen, zijn ook een nieuwe mogelijkheid om sociaal met elkaar om te gaan waarbij zo weinig mogelijk wordt gesproken.

Zowel thuis als op kantoor kan ingeschat worden welke technieken er mogelijk zijn. In situaties waarbij het vrijwel onmogelijk is om het spreken te beperken, zoals bijvoorbeeld in

tutkimusryhmä apulaisprofessori Ville Vuorinen johdolla toi esille MTVuutisten haastattelussa 28.3. korona virukseen sairastuneen henkilön puhumisen yhteydessä syntyneen hengitysaerosolin välittämästä tartuntavaarasta. Kyseinen työryhmä on julkaissut animaatioita yskäisyn ja puhumisen huoneilmaan levittämistä pisara- ja aerosolipilvistä (1). Ne käyttäytyvät tupakansavun tapaan. Molemmissa tapauksissa virukset voivat levitä aerosolin mukana huoneilmaan.

Yskäisystä tulleet pisarat laskeutuvat pian lattialle kun taas aerosoli jatkaa matkaansa kauemmas ilmvirran mukana. Puhuesssa syntynyt aerosoli jää leijumaan ilmaan noin kolmeksi tunniksi. Sen mukana olevat korona virukset voivat levittää tartuntaa noin tunnin ajan. Eri pinnoilla korona viruksia on todettu elävän seuraavasti: kuparilla 4 tuntia, pahvilla 24 tuntia ja ruostumattomalla teräksellä sekä muovilla 72 tuntia. Yhtäkään tapausselostusta ei kuitenkaan ole julkaistu, jossa olisi todettu COVID-19 sairautta, joka olisi tarttunut pintojen kosketuksesta. Ottaen huomioon, ettei koronavirusta katsota tarttuvan kosketustartuntana

onkin ainoastaan teoriassa mahdollista, että se tarttuisi käsillä olevista viruksista, jos sormilla kaivelee nenäänsä, mistä ne voi hengittää sisään hengitysteihin.

Looginen johtopäätös edelläolevasta on, että välttääksemme puhumisemme aiheuttaman aerosolin mukana leviävän viruksen tartuttamisvaaraa samassa huonetilassa oleviin kanssaihmissiimme tulisi puhuminen rajoittaa aivan välttämättömimpään (4). Tämä tuntuu hämentävältä, jopa mahdottomalta. On kuitenkin huomattava, että tämän päivän lyhytsanainen älypuhelimien välityksellä käytävä keskustelu on jo nyt todellisuutta. Nykyaikaiset kommunikointimenetelmät ja tekniikka, kuten esimerkiksi laitteet, jotka muuntavat kirjoituksen ääneksi robotilla voidaan kehittää mahdollistamaan uudenlaista vähäsanaista kanssakäymiskulttuuria. Niin kodeissa kuin työpaikoillakin olisi arvioitava mikä menetelmä on kussakin tapauksessa mahdollinen ja parhaiten toteutettavissa. Paikoissa ja tilanteissa, joissa puhumisen merkittävä rajoittaminen on kohtuutonta esimerkiksi vanhusten hoitokodeissa voisi käyttää myös aerosolin läpimenen estäviä FFP2 tyyppisiä

bejaardetehuizen, kan men type FFP2 maskers gebruiken die de aerosolen niet doorlaten. In het alledaagse leven zijn de gewone neus- en mondklappers ook beter dan helemaal niets. Als ze worden gebruikt in drukke en slecht geventileerde ruimtes, is het altijd nuttig, omdat de virussen dan een masker van zowel een (potentiële) drager als een masker van een gezond iemand moeten passeren.

De virussen die zich verspreiden via de aerosolen zijn vooral problematisch op plekken waar veel mensen bij elkaar komen. In gesloten ruimtes, zoals concertzalen, theaters en bioscopen, moet je extra oppassen met spreken, omdat het daar moeilijk is afstand van elkaar te houden. Daarnaast zouden gesprekken tussen de bezoekers vooraf aan de voorstellingen en tijdens de pauzes het virus alleen nog verder kunnen verspreiden.

Tijdens sportevenementen met volle tribunes zal het zeker moeilijk zijn om mensen stil houden. Aan de andere kant is een stille, maar volle tribune, altijd beter dan wedstrijden volledig zonder toeschouwers. Uitdagingen zijn er ook voor scholen, omdat het onderwijs op afstand niet voldoende is op lange termijn. Wanneer

de samenleving zo veel mogelijk vrij blijft van corona, kan het traditionele onderwijs op een veilige manier worden voortgezet.

Tot nu toe is de officiële mening dat corona voornamelijk wordt verspreid via druppelvorming door hoesten of niezen, maar dat kan niet verklaren waarom 25 miljoen mensen zo snel ziek zijn geworden van COVID-19. Deze snelle verspreiding zou verklaard kunnen worden door de aerosolvorming. Vooral landen waar de sociale contacten heel intensief zijn, laten dit zien, zoals landen waar families met meerdere generaties samenwonen onder krappe omstandigheden.

De WHO heeft op 7 juli 2020 toegegeven dat het mogelijk is dat de aerosolen een rol spelen bij de besmetting. Dit werd bekendgemaakt nadat 239 internationale onderzoekers een open brief hierover hadden gepubliceerd (2, 3). Ook iemand die met het virus is besmet zonder dat er symptomen zijn, kan het virus verspreiden door luchtverplaatsing tijdens het spreken. Tot nu toe heeft men zich niet voldoende gerealiseerd dat iedereen een drager kan zijn van het virus.

hengityssuojaimia. Arkisessa käytössä tavalisestikin suu-nenäsuojat ovat tyhjää parempia. Kun kaikki käyttävät niitä ahtaissa, runsasväkisissä, huonosti ilmastoiduissa tiloissa on niiden hyöty maskin mitattua suojaustehoa parempi, koska virusten on läpäistävä sekä taudinkantajien että (oletettavasti) terveiden maskit.

Hengitysilma-aerosolin mukana ympäröivään ilmaan leviävät virukset tuovat ongelmia erityisesti paljon ihmisiä, niin yleisöna kuin esiintyjinäkin, samaan huonetilaan kokoavissa tapahtumissa kuten konserteissa, kuoroesityksissä, teattereissa, oopperassa ja elokuvissa. Niissä korostuu puhumisen välttäminen riittävien etäisyyksien luomisen vaikeuden vuoksi. Lisäksi keskustelu ennen esityksiä ja mahdollisilla tauoilla lisäisi suuresti virusten leviämistä. Urheilukilpailuissa yleisön täyttämistä katsojissa kannustushuutojen hillitsemisen totuttelu tuottaa varmasti erityisiä vaikeuksia. Parempi kuitenkin hiljainen katsomo kuin kilpailut ilman katsojia. Oppilaitokset kohtaavat erityisiä haasteita, koska etäopetus ei ole tyydyttävä pidemmällä tähtäimellä. Sitä tärkeämpää olisi, että yhteiskunta muuten olisi mahdollisimman

vapaa koronaviruksista, jotta perinteinen lähiopetus olisi turvallinen.

Tähänastinen virallinen kanta, että korona virus tarttuu pääasiassa pisaratartuntana yskäisystä tai niistämisestä ei selitä sitä, että jo yli 25 miljoonaa ihmistä on sairastunut COVID-19:iin sellaisella nopeudella mitä on tapahtunut. Aerosolitartunta kuitenkin selittää viruksen nopean etenemisen. Se on tapahtunut erityisesti maissa, missä sosiaalinen kanssakäyminen on vilkas ja äänekäs, ja missä usein kolme sukupolvea asuu yhdessä ahtaissa tiloissa.

WHO:kin on 7.7.2020 vihdoinkin myöntänyt, että aerosoli voi olla varteenotettava tartuntareitti 239 kansainvälisen tutkijan edellisenä päivänä julkaistun avoimen kirjeen jälkeen (2, 3). Oireetonkin tartunnan saanut levittää puhuesaan hengitysilman välityksellä virusta ympäristöönsä. Että itse ja kuka muu tahansa on voinut saada tartunnan ei ole osattu riittävästi ottaa huomioon.

Eräs syy, minkä takia koronaviruksen tarttumista aerosoliteitse ei haluta hyväksyä on, ettei sitä ole kokeellisesti todistettu. Sitä ei kuitenkaan

Een reden waarom men over het algemeen niet wil accepteren dat aerosolen besmettelijk kunnen zijn, is een gebrek aan wetenschappelijk bewijs. De reden is dat een onderzoek waar met COVID-19 besmette mensen gezonde mensen zouden moeten besmetten, niet plaats kan vinden. Soortgelijk onderzoek zou niet ethisch verantwoord zijn. Ook het gewone influenzavirus is op zo een manier niet getest.

Als iemand spreekt is de snelheid van de lucht die uitgeademd wordt, ongeveer vijf tot tien keer hoger, vergeleken met de snelheid van de lucht die uitgeademd wordt in een ruststand. De snelheid neemt nog tot 15 keer toe wanneer iemand zingt, schreeuwt of lichte lichamelijke arbeid verricht. Tijdens hoesten is de snelheid meer dan 50 keer hoger. Voor sociale contacten waarbij rekening moet worden gehouden met afstand, kan het een voordeel zijn wanneer men zich realiseert waarom die afstand nodig is.

De medemens is op zichzelf niet gevaarlijk als besmettingsbron, alleen als er wordt gepraat en gehoest. Het is veilig om te knuffelen en een hand vast te houden, als dit maar in stilte gebeurt. De lucht die gewoonlijk uitgeademd

wordt, heeft een bereik van een halve meter. Daardoor is een veilige afstand van één meter genoeg wanneer er niet gesproken wordt. Als men binnen is, is het beter om helemaal niet te spreken. Goed ventileren is altijd belangrijk.

Buiten kan de afstand tussen twee pratende mensen drie tot vier meter zijn, afhankelijk van de wind. Als men achter elkaar wandelt is de veilige afstand vijf meter, en tijdens hardlopen 10-20 meter, afhankelijk van de snelheid. Tijdens hardlopen gaat het ademen aanzienlijk sneller en worden er veel aerosolen gevormd. Degene die achter iemand loopt, gaat recht door deze aerosolenwolk heen.

De reden waarom het afstand houden de besmettingen hebben vermindert, is dat het bereik van de aerosolen en druppels beperkt is. Binnen blijven de aerosolen echter zweven voor langere tijd in een onzichtbare vorm.

Coronabestrijding door minder met elkaar te spreken

Een bewijs dat minder spreken leidt tot minder corona, zou binnen een maand bewezen kunnen worden door de ziektecijfers te volgen.

ole mahdollistakaan todistaa, koska sellainen tutkimusasetelma, missä COVID-19 sairastavia ihmisiä pantaisiin tartuttamaan terveitä, on mahdoton. Sitä ei hyväksyttäisi missään eettisessä toimikunnassa, eikä sellaista tutkimusta sen takia ole tehty influenssankaan osalta.

Uloshengitysilman nopeus puhuesssa on lepo-hengitykseen verrattuna noin viisin- kymmen-kertainen, laulettaessa, huudettaessa sekä kevyessä ruumiillisessa työssä noin 15-kertainen, ja yskittäessä yli 50-kertainen.

Ihmisten välinen kanssakäyminen olisi helpompaa, jos ymmärretään mikä on se syy, jonka vuoksi on pidettävä riittävää välimatkaa. Kanssaihminen ei sellaisenaan ole tartuntavaarallinen, vaan hänen yskimisensä ja puheensa. Hiljainen halaaminen on turvallinen ja kädestäkin voi pitää kiinni. Kun tavallinen hengitysilma ulottuu noin puoleen metriin on hiljaisen yhdessäolon 1 metrin turvaetäisyys riittävä.

Sisätiloissa on kuitenkin pääsääntöisesti vaiettava.

Hyvä tuulettaminen on tärkeä kaikkialla.

Ulkona riittävä puhe-etäisyys on 3-4 metriä riippuen tuulesta.

Kävellessä peräkkäin tarvitaan 5 metrin ja juostessa 10 - 20 metrin etäisyys riippuen vauhdista. Hengitys on tuolloin huomattavan nopeaa ja sen aiheuttama aerosolipilvi suuri. Lisäksi takana tulija liikkuu edellä menevän jälkeensä jättämän aerosolipilven läpi.

Syy siihen, miksi turvavälit ovat omalta osaltaan vähentäneet tartuntoja on, että muut ihmiset saavuttava aerosoli- ja pisaramäärä vähenee. Sisätiloissa aerosoli jää kuitenkin leijaillemaan pidemmäksi ajaksi näkymättömään muotoon.

PUHEEN VÄHENTÄMINEN KORONA VIRUKSEN TALTUTTAMISEKSI

Näyttöä puhumisen välttämisen merkityksestä korona viruksen leviämisen hillitsemiseksi saataisiin noin kuukaudessa seuraamalla sairastumiskäyriä.

Viranomaisten olisi jo kriisin alkua ajoista lähtien kaikissa maissa pitänyt varoittaa hengitysaerosolin vaarallisuudesta ainakin

Het was nuttig geweest als de overheid voor de zekerheid al in het begin van de crisis had gewaarschuwd voor de gevaren van aerosolvorming en advies had gegeven hoe men zich er tegen kan beschermen. Het is waarschijnlijk dat het merendeel van de mensen positief zal denken over een advies om zo weinig mogelijk te spreken wanneer dit op een begrijpelijke wijze wordt uitgelegd in verband met de coronabestrijding.

Het verminderen van de aerosolvorming door minder, of helemaal niet met elkaar te spreken, zouden de besmettingen binnen een maand drastisch kunnen verminderen. Als wij het virus kunnen isoleren, of zoals minister Krista Kiuru het noemt; krijgen we het virus terug in de fles, dan gaat het dood. De situatie is vergelijkbaar met een quarantaine van de hele bevolking.

Met de huidige maatregelen tegen het virus kan worden voorspeld dat het in het ergste geval nog jaren zal circuleren, tenzij er een effectief en veilig vaccin kan worden ontwikkeld. Dit zou de motivatie zijn om een nieuwe, al dan uitzonderlijke techniek te gebruiken, die zich richt op een volledige overwinning in een aanzienlijk korte tijd.

varmuuden vuoksi, ja antaa ohjeistusta siltä suojautumisesta.

Suurin osa ihmisistä mitä suurimmalla todennäköisyydellä suhtautuu myönteisesti ”vaikenemiskulttuuriin”, kun sen merkitys viruksen leviämisen hillitsemisen keinona tuodaan ymmärrettävällä tavalla esille.

Puhe-aerosolin tuottamisen rajoittaminen vähentäisi noin kuukaudessa virustartuntojen määrää siinä määrin, että koronavirus voitaisiin katsoa taltutetuksi. Kun suljemme viruksen kehohimme, tai ministeri Krista Kiurun sanoin ”saadaan virus takaisin pulloon”, se kuolee. Tilanne vastaa koko väestön karanteenia.

Nykyään käytetyillä elämää rajoittavilla menetelmillä korona-kriisin hillitsemiseksi ennustetaan sen pahimmassa tapauksessa jatkuvan jopa vuosia ellei tehokasta ja turvallista rokotetta saada kehitettyä. Tämä motivoi käyttämään uutta, olkoonkin poikkeuksellista menetelmää, jonka tähtäimessä ei ole pelkästään viruksen leviämisen hillitseminen, vaan sen taltuttaminen huomattavasti lyhyemmässä ajassa.

Als het op deze wijze zou lukken, zou de rest van de wereld het ook gaan toepassen. Langzamerhand zou de coronacrisis helemaal opgelost zijn. Het is alleen praktisch onmogelijk om stilte te eisen in sommige landen vanwege cultuurverschillen. Finnen zijn bekend om hun talent langdurig te kunnen zwijgen en waarom zou het zwijgen ook niet mogelijk zijn voor Nederlanders.

Het gezegde: 'Spreken is zilver, zwijgen is goud' is meer actueel dan ooit in verband met de bestrijding van het virus. Zo zouden we wereldwijd miljoenen zieken en honderdduizenden doden kunnen voorkomen. Het is niet acceptabel wanneer mensen opgeofferd worden omdat men het wetenschappelijk niet eens kan worden over het gevaar van de aerosolen.

Alexander van Assendelft

(Nederlandse vertaling vanuit het Fins: Heli Tervahauta)

Onnistuessaan tämä toimintamalli viruksen taltuttamiseksi leviäisi muuhun maailmaan, minkä seurauksena korona-kriisi saataisiin hiljalleen kaikkialla pois päiväjärjestyksestä. Eri maissa on kuitenkin eri edellytyksiä käytännössä viedä läpi puherajoituksia kulttuurieroistakin johtuen.

Suomalaiset ovat tunnettuja siitä, että he osaa-vat vaieta kahdella kielellä, ja se onnistuu varmaan haluttaessa myös hollannin kielellä. Koska aikaisemmin sanonnalla ”Puhuminen on hopeaa, vaikeneminen kultaa” ei ole ollut niin tärkeää merkitystä kuin nyt koronan tartunnan estämiseksi ja viruksen taltuttamiseksi. Näin säästyttäisiin maailmanlaajuisesti miljoonilta sairastumisilta ja sadoilta tuhansilta kuolemilta. Ei ole hyväksyttävää, että uhraataan ihmisiä teellisen erimielisyyden takia siitä kuinka vaarallinen aerosolitartunta on.

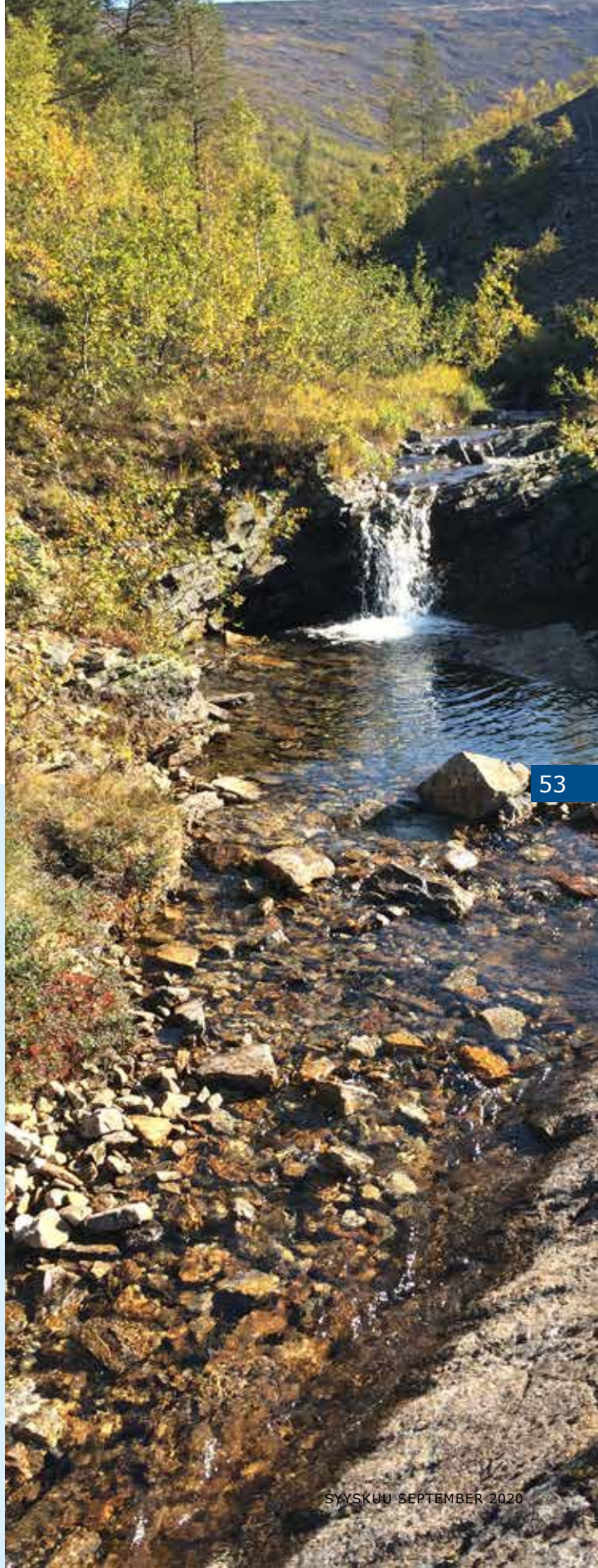
Alexander van Assendelft

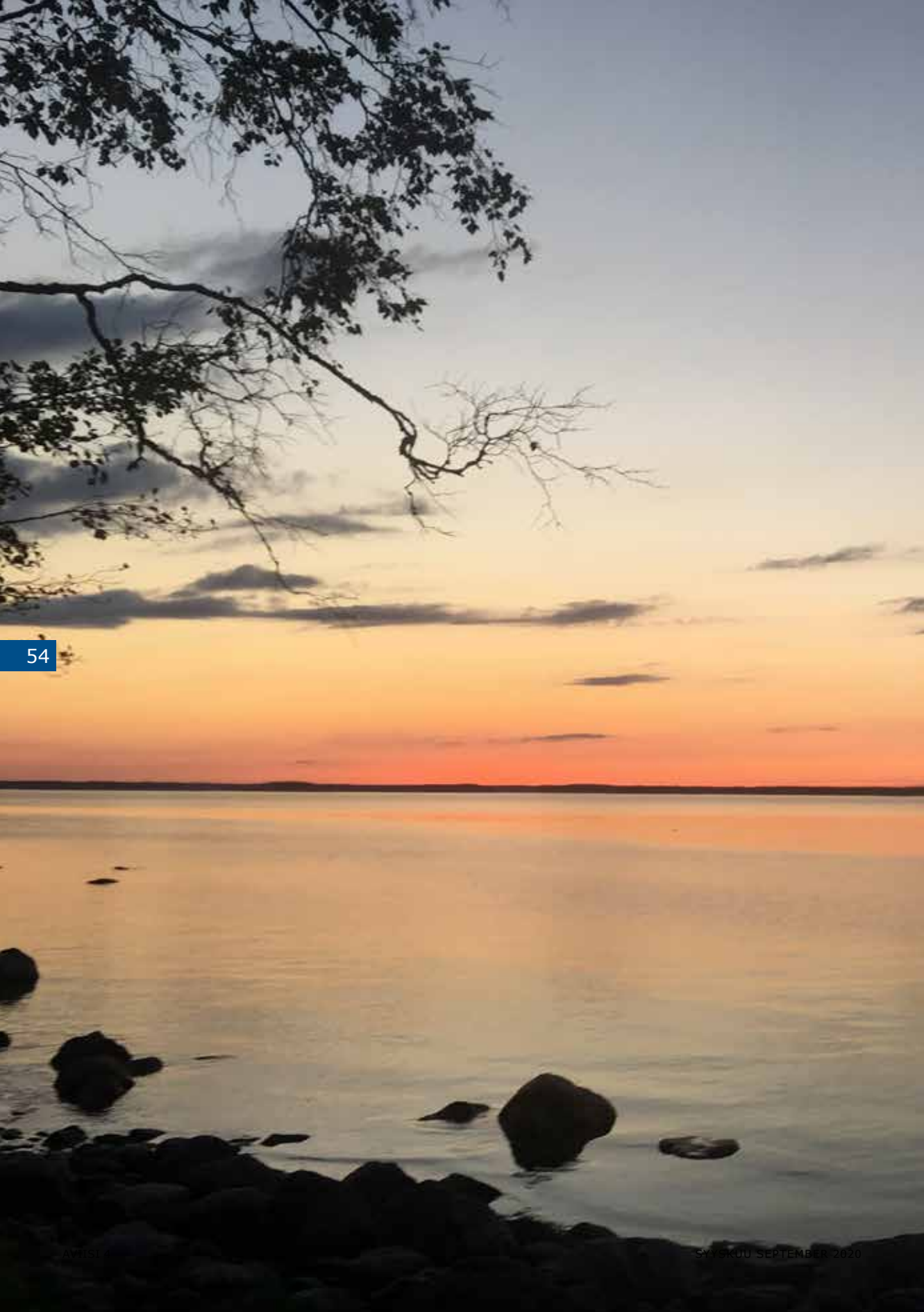
Referenties:

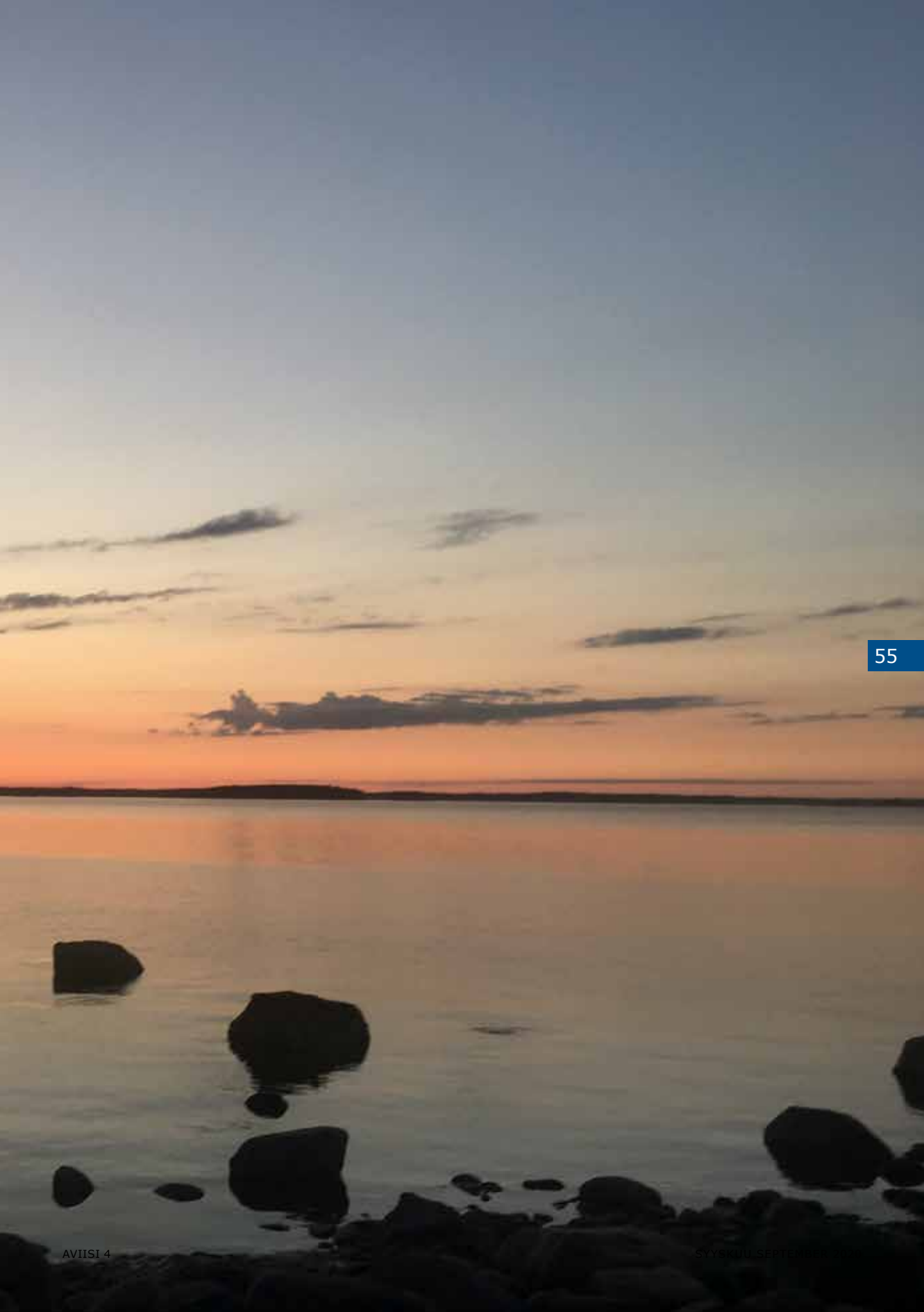
1. Suomalaistutkimus: Yskitty koronavirus voi levitä neljän metrin päähän – sairastutavasta virusannoksesta ei vielä ole tietoa. Yle.fi/uutiset/3-11369142. (Aalto yliopisto)
2. WHO. Transmission of SARS-CoV-2: implications for infection prevention precautions. [who.int/news-room/commentaries/detail/transmission-of-sars-cov-2-implications-for-infection-prevention-precautions](https://www.who.int/news-room/commentaries/detail/transmission-of-sars-cov-2-implications-for-infection-prevention-precautions) 9.7.20
3. Morawska L, Milton D.K. It is Time to Address Airborne Transmission of COVID-19. *Clinical Infectious Diseases*, ciae939. 6.7.20
4. Jimenez J-L. COVID-19 Is Transmitted Through Aerosols. We Have Enough Evidence, Now It Is Time to Act. *Time* 25.8.20

Viitteet:

1. Suomalaistutkimus: Yskitty koronavirus voi levitä neljän metrin päähän – sairastutavasta virusannoksesta ei vielä ole tietoa. Yle.fi/uutiset/3-11369142. (Aalto yliopisto)
2. WHO. Transmission of SARS-CoV-2: implications for infection prevention precautions. [who.int/news-room/commentaries/detail/transmission-of-sars-cov-2-implications-for-infection-prevention-precautions](https://www.who.int/news-room/commentaries/detail/transmission-of-sars-cov-2-implications-for-infection-prevention-precautions) 9.7.20
3. Morawska L, Milton DK. It is Time to Address Airborne Transmission of COVID-19. *Clinical Infectious Diseases*, ciae939. 6.7.20
4. Jimenez J-L. COVID-19 Is Transmitted Through Aerosols. We Have Enough Evidence, Now It Is Time to Act. *Time* 25.8.20

Het mooie Kaunissaari

OONA MUTIKAINEN

Deze zomer was het buitengewoon moeilijk een vakantieplan te maken omdat het niet zeker was of het mogelijk zou zijn over de grens te gaan en zelfs het reizen in het binnenland was onzeker. Hoewel er genoeg zomerhuisjes zijn in Finland, zijn er dit jaar ook veel gegadigden. Omdat je de hele familie van wege de huidige samenkomstregels niet in één huisje kan persen, moet je afspraken maken over wie wanneer komt en ook de markt van huurhuisjes is oververhit.

Gelukkig zijn mijn man en ik enthousiaste kampeers. Dat is een activiteit die heel goed past bij deze coronazomer, vooral wanneer je de drukke kampeerterreinen vermijdt. Het liefst kamperen wij sowieso in de stille natuur.

Kamperen hoort in Finland bij het allemansrecht. In het kort betekent het dat kamperen toegestaan is waar het niet verboden is. Neemt niet weg dat het goed is eventuele

regels en plaatselijke beperkingen te verkennen alvorens op stap te gaan.

Vorig jaar zomer vonden wij een nieuwe lievelingsplek, het voor de kust van Helsinki gelegen eiland Kaunissaari. De boottocht naar het eiland duurt bijna een uur. Lang genoeg om je zelf los te maken van de dagelijkse beslommeringen. Kaunissaari past goed bij mensen zonder auto: de ferry naar het eiland vertrekt op een kilometer afstand van het metrostation van Vuosaari.

Alhoewel er op Kaunissaari een grote camping ligt en er voor het kamperen betaald moet worden, kun je ook tamelijk makkelijk van je rust genieten midden in de natuur. Op het eiland zijn voldoende kookafdekjes, poepdozen en waterpunten, zodat je niet een echte 'overlever' hoeft te worden. Ook is er een klein restaurant en een sauna. Op Kaunissaari vind je ook een aantal te verhuren zomerhuisjes, maar die zijn altijd al snel verhuurd.

56

Kaunis Kaunissaari

OONA MUTIKAINEN

Tänä kesänä lomasuunnitelmien tekeminen oli harvinaisen vaikeaa, kun ei ole varmaa, pääseekö liikkumaan maiden välillä tai edes maan sisällä. Vaikka mökkejä Suomessa riittää, tänä vuonna niille oli myös tulijoita. Kun koko suku ei voi tapaamisrajoitusten vuoksi ängetä samaan tupaan, pitää sopia vuorot ja vuokramökkimarkkinatkin ovat tulesa.

Onneksi olemme innostuneet avomiehen kanssa telttailusta. Se sopiikin erinomaisesti koronakesän aktiviteetiksi, varsinkin kun välttää ruuhkaisimpia leirintäalueita. Mieluiten telttailemme kuitenkin luonnossa, omassa rauhassa.

Telttailu kuuluu Suomessa jokamiehenoikeuksien piiriin. Lyhyesti kuvaillen se on siis sallittua siellä, missä se ei ole erikseen kiellettyä. Kannattaa kuitenkin tarkistaa sääntöt ja paikkakohtaiset rajoitukset ennen retkeä!

Viime kesänä löysimme uuden suosikin, Helsingin edustalla sijaitsevan Kaunissaaren. Lauttamatka kestää vajaan tunnin ja sen aikana ehtii hyvin irrottautua arjesta. Kaunissaari sopii erittäin hyvin autottomille retkeilijöille:

Tijdens ons kamperen is het meestal zo dat mijn man vist en ik met de honden bezig ben of een boek lees. Als er bomen staan, hang ik mijn hangmat op een goede plek op. Daar is het lekker liggen en kan ik kijken naar het vissen. Wanneer ik dan een van de honden op schoot neem, heb ik ook geen last van insecten. Osmo is namelijk gespecialiseerd in het weghappen van allerlei vliegende zoemers.

Ik wens iedereen vanuit mijn mee te dragen textiele zomerhuisje een goede vakantie! Misschien zien wij elkaar volgende jaar op Kaunissaari.

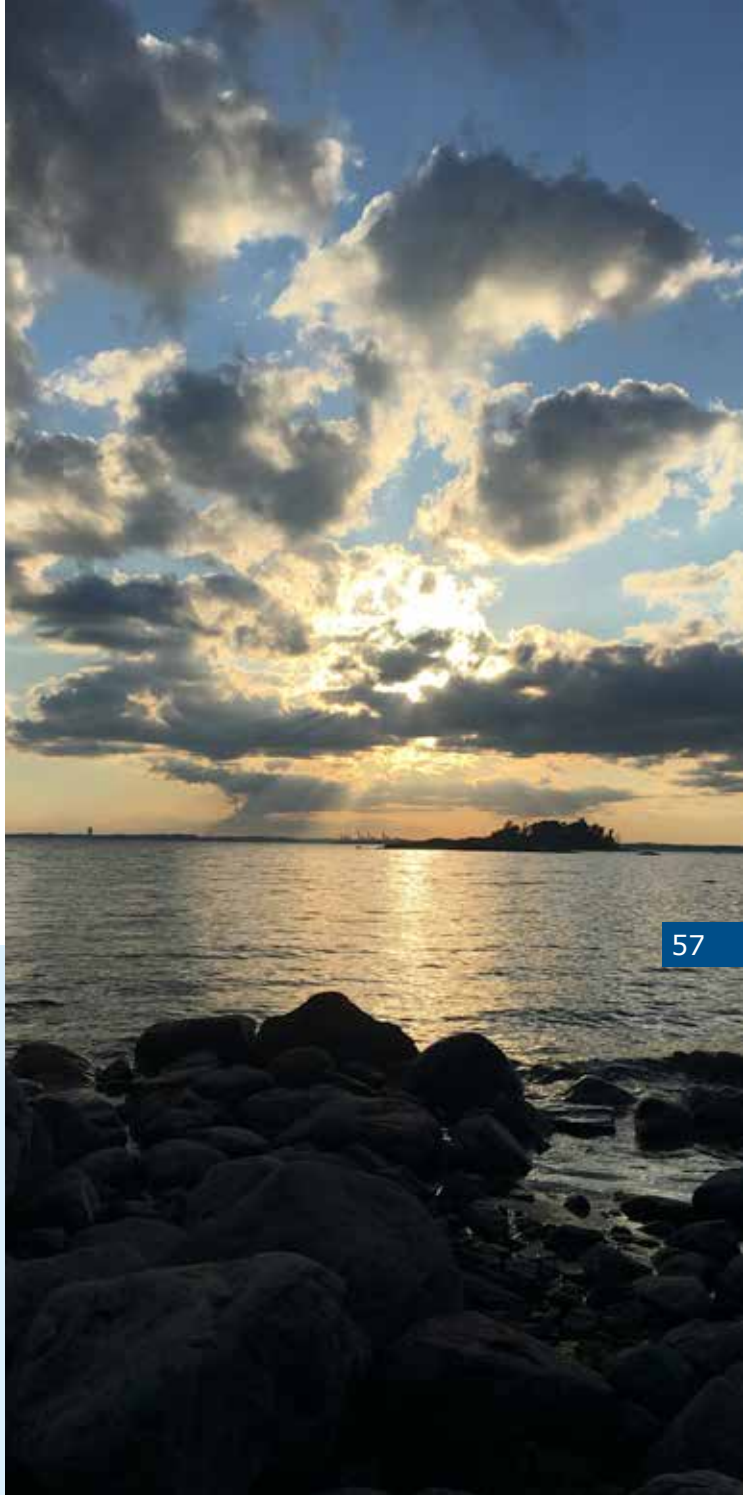
Oona Mutikainen

Vertaling Carel van Bruggen

louta Kaunissaareen lähtee noin kilometrin päästä Vuosaaren metroasemalta.

Vaikka Kaunissaari on käytännössä iso leirintäalue, ja telttailusta joutuu erikseen maksamaan, alueella pystyy melko helposti nauttimaan omasta rauhasta luonnon keskellä. Saarella on myös riittävästi keittokatoksia, huusseja ja vesipisteitä, joten täysin sissiksi ei tarvitse ryhtyä. Saaressa on myös pieni kesäravintola ja sauna. Kaunissaareessa on myös muutamia vuokrattavia mökkejä, mutta niiden varauskirjat täyttyvät aina nopeasti.

Me vietämme aikaa telttaretkillä yleensä siten, että avomieheni kalastaa ja minä puuhailen koirien kanssa tai luen kirjaa. Jos alueella on puita, virittämme riippukeinun sopivaan kohtaan. Siinä kelpaa lekotella ja katsella ongen kohon hypnoottista liikettä. Kun vielä nappaan toisen koiramme syliin, saan olla rauhassa ötököiltä, Osmo on nimittäin erikoistunut kaikenlaisten lentävien pörriäisten nappaamiseen.

Toivotan mukana kulkevalta kangasmökiltäni kaikille hyvää lomaa ! Ehkä tapaamme ensi vuonna Kaunissaareessa.

Oona Mutikainen

Jean Sibelius in Nederland

**ROB
EBBERS**

Van 8 mei tot en met 17 mei vond in Amsterdam het groots opgezette Mahler Festival plaats. Voor zover dat door de COVID-19-maatregelen nog mogelijk was: alle geplande concerten, waar behalve het organiserende Concertgebouworkest ook andere, internationale toporkesten als de Berliner Philharmoniker, Wiener Philharmoniker en New York Philharmonic Orchestra bijna het gehele oeuvre van de Oostenrijkse componist Gustav Mahler zouden spelen, werden noodgedwongen vervangen door uitzendingen van recente Mahler-concerten via YouTube.

Het Mahler Festival is typerend voor de Amsterdamse, en in bredere zin ook Nederlandse liefde voor de muziek van deze laatromantische componist. Een liefde die teruggaat tot de vriendschap tussen Gustav Mahler en Willem Mengelberg, de Nederlandse dirigent die tussen 1895 en 1945 de chef-dirigent van het Concertgebouworkest was. Een zoektocht op de website van het archief van het Concertgebouworkest laat zien hoeveel Mahler er

gespeeld wordt, vooral in de laatste decennia, en hoe vaak er dan de eigen chef-dirigent voor het orkest staat.

Een zelfde speurtocht, maar dan naar concerten met muziek van de Finse componist Jean Sibelius laat een tegenovergesteld beeld zien: veel minder concerten, er zijn regelmatig jaren dat er niks van Sibelius op de lessenaar staat, en de chef-dirigenten lijken wel bijna allergisch voor zijn muziek. Bernard Haitink, chef-dirigent tussen 1961 en 1988, heeft alleen in de jaren 60 vijf maal muziek van Sibelius in een concertprogramma opgenomen. Riccardo Chailly (1988-2004) heeft één keer het vioolconcert gedirigeerd. Mariss Jansons (2004-2015) werd geboren in Letland en heeft gedurende zijn carrière ook het een en ander van Sibelius opgenomen, maar als chef in Amsterdam bleef het bij drie concertprogramma's met Sibelius. De meest recente chef-dirigent, Daniele Gatti, had het waarschijnlijk te druk met andere zaken en heeft nooit Sibelius gedirigeerd.

60

Jean Sibelius Alankomaissa

**ROB
EBBERS**

Amsterdamissa pidettiin 8–17.5 suuri Mahler-festivaali. Tosin siinä määrin kuin oli mahdollista COVID-19-rajoitusten vuoksi: kaikki suunnitellut konsertit, joissa festivaalin järjestävän Concertgebouw-orkesterin lisäksi piti muidenkin kansainvälisten huippuorkestereiden, kuten Berliinin, Wienin ja New Yorkin filharmonikkojen esittää itävaltalaisen säveltäjän Gustav Mahlerin miltei koko tuotanto, korvattiin pakon sanelemana viimeaikaisilla Mahler-konserteilla YouTuben kautta.

Mahler-festivaali ilmentää hyvin amsterdamlaiten ja laajemmassa mielessä myös hollantilaisten rakkautta tämän myöhäisromantiikan aikakauden säveltäjän musiikkiin. Rakkaus sai alkunsa Gustav Mahlerin ja Willem Mengelbergin ystävydestä. Mengelberg oli Amsterdamin Concertgebouw-konserttitalon kapellimestari vuosina 1895–1945. Konserttitalon sivustolla olevasta arkistosta saa käsityksen siitä kuinka usein Mahlerin musiikkia on esitetty etenkin

viime vuosikymmeninä ja kuinka usein talon oma kapellimestari on johtanut orkesteria.

Kun arkistosta haetaan konsertteja joissa on esitetty suomalaisen säveltäjän Jean Sibeliuksen musiikkia, kuva on päinvastainen: paljon vähemmän konsertteja, joinakin vuosina ei ohjelmistossa ole ollut lainkaan Sibeliuksen musiikkia ja pääkapellimestarit näyttävät olevan miltei allergisia hänen musiikilleen. Bernard Haitink, joka toimi pääkapellimestarina vuosina 1961–1988, otti 1960-luvulla vain viisi kertaa Sibeliuksen musiikkia ohjelmistoon. Riccardo Chailly (1988–2004) johti yhden kerran viulukonsertin. Mariss Jansons (2004–2015), joka oli syntynyt Latviassa, otti uransa aikana jonkin verran Sibeliuksen musiikkia ohjelmistoon, mutta ollessaan kapellimestarina Amsterdamissa Sibeliuksen musiikkia sisältäviä ohjelmia oli vain kolme. Viimeisimmällä kapellimestarilla, Daniele Gattilla, oli todennäköisesti muita kiireitä eikä hän ole koskaan ottanut ohjelmistoon Sibeliusa.

Eén van de buitenlandse gastdirigenten die regelmatig Sibelius in Amsterdam dirigeerde, de Brit Colin Davis, werd eens in een interview gevraagd naar de reden van dit Nederlandse gebrek aan belangstelling voor Sibelius' muziek: "Dat heb je op meer plekken. Er zullen altijd mensen blijven die niets van Sibelius willen weten. Die zijn bang voor de zwarte gaten in zijn muziek. Het is geen muziek die uit het stadse leven komt. Het klinkt ook niet naar het leven buiten de stad. Het komt uit vreemde, duistere oorden. Niet uit de landschappen van Mahler."

Toen de Amerikaanse dirigent Alan Gilbert in 2017 Sibelius' Vierde Symfonie in Amsterdam dirigeerde, draaide hij zich, heel ongebruikelijk, voor aanvang van het concert naar het publiek toe om een korte toespraak te houden waarin hij vertelde hoe bijzonder het was om deze muziek op die plek te mogen uitvoeren en dat meerdere orkestleden hem na de repetities hadden verteld dat ze, hoewel onbekend met dit werk, het toch wel begonnen te waarderen. Ook smeekte hij de toehoorders bijna om deze

symfonie, misschien het meest duistere stuk muziek uit Sibelius' oeuvre, toch een eerlijke kans te geven en het gewoon maar met open oren en 'open mind' te ondergaan.

In Groot-Brittannië, het geboorteland van Colin Davis, wordt al sinds jaar en dag wél veel Sibelius gespeeld, iets dat ook de Nederlandse schrijver Simon Vestdijk opviel. Vestdijk ('de man die sneller schreef dan God kan lezen') was ook muziekcriticus, en schreef een grote hoeveelheid muziekcassays, waaronder begin jaren zestig een complete bundel gewijd aan Jean Sibelius en zijn symfonieën. In het eerste hoofdstuk hiervan, 'Sibelius en Engeland', legt Vestdijk een verband tussen de Engelse volksaard en de muziek van Sibelius die hij omschrijft als mannelijk en nevelachtig. "Flegmatische, langzame, Engelse mannelijkheid". En: "Sibelius zou hier toegewezen zijn aan het Deltaplan."

In een artikel uit De Groene Amsterdammer uit 2007 naar aanleiding van een serie concerten

Eräs vierailevista ulkomaalaista kapellimestareista, brittiläinen Colin Davis, otti säännöllisesti Sibeliuksen musiikkia ohjelmistoon. Häneltä kysyttiin kerran haastattelussa syytä siihen, miksi Alankomaissa ei oltu kiinnostuneita Sibeliuksen musiikista. Hän sanoi: "Useissa maisissa ajatellaan niin. On aina ihmisiä, jotka eivät halua kuulla Sibeliusa. He pelkäävät hänen musiikissaan olevia mustia aukkoja. Hänen musiikkinsa ei kumpua kaupunkielämästä. Se ei myöskään luo kuvaa maaseudusta. Se tulee oudoista ja hämäristä paikoista, ei Mahlerin maisemista."

Kun amerikkalainen kapellimestari Alan Gilbert johti vuonna 2017 Sibeliuksen neljännen sinfonian Amsterdamissa, hän kääntyi ennen konsertin alkua yleisöä kohti (mikä on erittäin harvinaista) ja kertoi lyhyesti kuinka erityistä oli saada esittää tätä musiikkia sillä paikalla ja että useammat orkesterin jäsenet olivat kertoneet hänelle harjoitusten jälkeen, että he olivat alkaneet arvostaa sävellystä, vaikka se olikin heille

tuntematon. Hän pyysi kuulijoita antamaan tälle sinfonialle, joka on ehkä Sibeliuksen kaikkein synkin sävellys, mahdollisuuden ja että he suhtautuisivat siihen avoimin mielin.

Isossa-Britanniassa, Colin Davisin kotimaassa, on esitetty Sibeliuksen musiikkia jo pitkään. Tämän havaitsi myös hollantilainen kirjailija Simon Vestdijk. Hän ("mies joka kirjoitti nopeammin kuin Jumala pystyi lukemaan") oli myös musiikkikriitikko, joka kirjoitti suuren määrän musiikkia käsitteleviä esseitä. Hän kirjoitti 1960-luvun alussa kokoelman, joka oli omistettu Jean Sibeliukselle ja hänen sinfonioilleen. Kokoelman ensimmäisessä luvussa nimeltään "Sibelius ja Englanti" Vestdijk kuvasi yhteyttä brittiläisen kansanluonteen ja Sibeliuksen musiikin välillä. Hän kuvaili musiikkia sanoilla miehekäs ja usvainen. "Flegmaattinen, hidas brittiläinen miehekkyyks". Sekä: "Sibelius olisi täällä määrätty toteuttamaan Deltaplan-suunnitelmaa."

in de Zaterdag Matinee ter gelegenheid van de vijftigste sterfday van Sibelius, probeert schrijver Bas van Putten het gebrek aan Nederlandse belangstelling voor Sibelius te vinden in het karakter van zijn latere werken: "Weliswaar zijn al die meesterwerken koninkrijken op zichzelf, ze hebben een gemeenschappelijk geheim: hun vreemdheid. Ze blijven op afstand, waar echte laatromantische symfonici worden gedreven door de drang hun zielenroerselen te delen met hun luisteraars; zelfs de wanhoop in de esoterische finale van Mahlers Negende is navoelbaar. Sibelius is een niemandsland. De laatste orkestwerken trekken de aandacht op geen enkele manier naar zich toe. Ze kijken nooit jouw kant op. Ze spelen in hun eigen universum, de natuur, waar luisteraars niet onwelkom maar onontbeerlijk zijn. Ze zijn daar langzaam noch snel, meestal uitbundig noch wanhopig, extatisch noch rondborstig, modern noch oudbakken. ... Wellicht verklaart dat waarom het met Sibelius in Nederland nooit echt iets geworden is. Omdat we van de kunst wellicht toch klaarheid willen, hom of kuit, mager of vet, Mahler of Andriessen, Messiaen of Mozart, links, rechts of midden, maar niet alles tegelijk en zelfs dat niet."

De Groene Amsterdammer -lehdessä julkaisiin vuonna 2007 artikkeli, jonka kirjailija Bas van Putten kirjoitti Zaterdag Matinee -konsertisarjan innoittamana. Konsertit järjestettiin, kun Sibeliuksen kuolemasta oli kulunut 50 vuotta. Kirjailija yritti kuvata hollantilaisten kiinnostuksen puutetta Sibeliukseseen tämän viimeisimpien sävellysten ominaispiirteiden vuoksi: "Vaikka kaikki nämä mestarilliset luomukset ovat itessään kuninkaallisia, niillä on yhteinen salaisuus, nimittäin outous. Ne pysyvät etäisinä, päinvastoin kuin aidot myöhäisromantiikkaa edustavat sinfonikot, jotka halusivat jakaa mielenliikkeensä kuuntelijoidensa kanssa; jopa epätoivon Mahlerin yhdeksannen sinfonian esoteerisessa lopussa voi tuntea. Sibelius on ei-kenenkään maa. Hänen viimeisimmät orkesterisävellyksensä eivät kiinnitä itseensä huomiota millään tavalla. Ne eivät koskaan katso puoleesi. Ne soittavat omassa universumissaan, luonnossa, jonne kuuntelijat ovat kylläkin tervetulleita, muttei välttämättömiä. Ne eivät ole hitaita eivätkä nopeita, eivät yleensä runsaita tai epätoivoisia, eivät ekstaattisia tai avoimia, eivät moderneja tai vanhanaikaisia. Ehkä tämä selittää sen, miksi Sibelius ei koskaan

Is Nederland dan een zwart gat voor Sibelius' muziek? Ook buiten Amsterdam tonen de programma's van de Nederlandse symfonieorkesten hetzelfde beeld: slechts incidenteel een werk van Sibelius, en dan meestal het Vioolconcert of de Tweede Symfonie, maar wel veel, heel veel Mahler. Af en toe zijn er natuurlijk wel gebeurtenissen zoals het Sibelius Festival dat het Rotterdams Philharmonisch Orkest organiseerde in 2019 waarin alle zeven symfonieën plus andere orkest- en kamermuziek gespeeld werden, maar typerend is dan weer wel dat dit soort concerten bijna altijd onder leiding van een buitenlandse dirigent staan. Een Nederlandse Sibelius traditie bestaat, in tegenstelling tot een Mahler traditie, eenvoudigweg niet.

Misschien had Sibelius zelf een steentje kunnen bijdragen aan het stichten van een dergelijke traditie, bijvoorbeeld als hij tijdens een van zijn Europese reizen een langere tussenstop in Amsterdam had gemaakt dan dat hij deed in 1900 toen hij een nachtje in Hotel Mille Colonnes logeerde, op de plek waar later de roemruchte discotheek Escape weer heel andere muziek liet horen. Stel dat Sibelius en zijn reisgenoot, de beroemde Finse dirigent Robert Kajanus, van koffie met cognac en een

ole ollut kovin suosittu Alankomaissa. Koska me haluamme taiteelta selkeyttä, laihaa tai lihavaa, Mahlerin tai Andriessenin, Messiaenin tai Mozartin, vasemman, oikean tai keskustan, mutta ei kaikkea yhtä aikaa tai ei edes sitä."

Onko Alankomaat sitten musta aukko, kun on kyse Sibeliuksen musiikista? Myös Amsterdamin ulkopuolella sinfoniaorkestereiden ohjelmistot antavat saman kuvan: Sibeliuksen sävellyksiä esitetään vain satunnaisesti ja silloinkin useimmiten viulukonserto tai toinen sinfonia ja paljon, erittäin paljon Mahleria. Silloin tällöin on tietenkin tapahtumia, kuten Sibelius-festivaali, jonka Rotterdamin filharmoninen orkesteri järjesti vuonna 2019 ja jonka aikana esitettiin kaikki seitsemän sinfoniaa ja muita orkesteri- ja kamarimusiikkiteoksia. Tyypillistä on kuitenkin, että tällaisissa konserteissa kapellimestarina on miltei aina joku ulkomaalainen kapellimestari. Mahler-perinteen kaltaista Sibelius-perinnettä ei yksinkertaisesti ole Alankomaissa.

Ehkä Sibelius olisi itse voinut kantaa kortensa kekoon tällaisen tradition aikaansaamiseksi, esimerkiksi siten, että olisi jäänyt pidemmäksi

sigaar hadden genoten tijdens een afspraak met Willem Mengelberg, zouden we dan afgelopen mei via YouTube hebben kunnen kijken naar recente Sibelius-concerten vanuit het Concertgebouw?

Rob Ebbers

63

aikaa Amsterdamiin erään Euroopan matkansa aikana. Hän nimittäin vietti vuonna 1900 yhden yön Mille Colonnnes -hotellissa, joka sijaitsi paikalla, jolla kuuluisa Escape-disko-teeppi soitti myöhemmin täysin toisenlaista musiikkia. Entä jos Sibelius ja hänen matkaseuralaisensa, tunnettu suomalainen kapellimestari Robert Kajanus, olisivat nauttineet kahvia konjakin ja sikarin kera käydessään keskustelua Willem Mengelbergin kanssa. Olisimmeko silloin voineet viime toukokuussa

katsoa YouTubesta viimeaikaisia Sibelius-konsertteja Concertgebouw-konserttitalosta?

Rob Ebbers

Käännös Mia Uusitalo

WORLDWIDE OCEAN TRANSPORT

www.spliethoffgroup.com

